

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 185

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
POSLOVALNICA UPRAVE: 25-67 in 28-67
CELJE, Prešernova 3. tel. 280
TELEFON LJUBLJANA: 46-91

Maribor 17. in 18. avgusta 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din, tujca 20 din.
POŠTNI ČEKOVNI RACUN: 11.400

Cena
din 1.—

Grčija naj odstopi Epir in Krf

Italija in Nemčija zahtevata baje revizijo meje v korist Albanije — Obenem naj bi Grčija odstopila tudi Bolgariji del Tracije — Več novih napadov na grške ladje — Turčija bi v primeru spopada stopila na stran Grčije

ATENE, 17. avgusta. ZPV. Nemški poslanik v Atenah je obiskal grškega zunanjega ministra in ostal z njim dalj časa v razgovoru. Izdano ni bilo o tem nobeno uradno poročilo, vendar se zatrjuje, da je nemški poslanik izročil neke zahteve Italije in splohi osovinskih sil. Grčija naj bi se najprej odrekla garancijam, ki jih je prejela od Anglije, in se priključila politiki osi. Mimo tega je nemški poslanik opozoril grškega zunanjega ministra, da se bo treba lotiti reševanja albanskega vprašanja. Italija zahteva, da odstopi Grčija Albaniji Epir in otok Krf. Kakor se nadalje zatrjuje, je nemški poslanik interveniral tudi v zadevi zadovoljitve Bolgarije in nasvetoval Grčiji, naj se čimprej direktno sporazume z Bolgarijo glede bolgarskega lzhoda na Egejsko morje. Bolgarija se ne bi mogla zadovoljiti samo s svobodnim pristaniščem v Dedeagaču ali z ozkim koridorjem do njega, ampak mora dobiti tudi del Tracije kot zaledje bodočega bolgarskega pristanišča ob Egejskem morju.

RAZPOLOŽENJE V GRČIJI

ATENE, 17. avgusta. Reuter. Po uradni odredbi grške vlade so prekinjene vse telefonske zveze med Grčijo in Italijo. Grška vojska je v stalnem alarmnem stanju. Dasi je torpediranje grške križarke »Helle« izzvalo v Grčiji splošno vznemirjenje, o kakem paničnem razpoloženju ni mogoče govoriti. Vladi se je z njenim mirnim in jasnim stališčem posrečilo ohraniti v državi mir in red, zato prevladuje splošno prepričanje, da sedanji spor z Italijo ne bo vodil do katastrofalnega razpleta.

ANKARA, 17. avgusta. Anatol. Agen. Napetost zaradi znanih bombardiranj in torpediranj grških vojnih in trgovinskih ladij v vsej Grčiji rapidno narašča. Grški ministrski predsednik Metaxas je sprejel zapovrstjo britanskega, nemškega in italijanskega poslanika. Italijanskega celo dvakrat. V Grčiji računajo s tem, da kriza lahko vsak trenutek doseže višek in pride do mednarodne konflagracije. Po poročilih iz Londona, so bili odrejeni s strani albanskih oblastev strogi varnostni ukrepi na le na meji Grčije, marveč tudi drugod.

ATENE, 17. avgusta. Central News. Napetost zaradi torpediranja grške križarke-minonoske »Helle« pri Timosu se je včeraj še povečala zaradi vesti o zračnem napadu na dva grška rušilca, ki sta plula na Timos radi odredbe grške vlade, da pripeljeta kot spremljevalni in zaščitni ladiji grške božjepotnike domov. Bombardiranje obeh grških rušilcev pa ni povzročilo na njih posebne škode. Poseben odbor grške vojne mornarice zlasti zanima izvor in narodnost obeh izstreljenih torpedov, ki sta zgrešila cilj in ki ju je morje sedaj naplavilo na obalo.

V TURČIJI SODIJO PESIMISTIČNO

ANKARA, 17. avgusta. Ass. press. V Turčiji zasledujejo z veliko napetostjo razvoj odnošajev med Italijo in Grčijo. Splošno vlada prepričanje, da je sedanji spor mnogo resnejšega značaja, kakor bi se utegnilo na prvi pogled zdeti, zato mora biti Turčija budno na straži. Turčija v eventualni vojni med Grčijo in Italijo ne bi mogla ostati nevtralna. Gotovo je, da bi se Grčija naslonila na Anglijo, a Turčija bi tudi izvršila svojo dolžnost.

GRŠKI POSLANIK PRI SEYDAMU

ANKARA, 17. avgusta. Reuter. Turški ministrski predsednik dr. Seydam je včeraj popoldne sprejel grškega poslanika, takoj na to pa vojnega in mornariškega ministra ter šefa generalnega štaba.

OBISKI VON PAPENA

ANKARA, 17. avgusta. Reuter. Nemški poslanik pri turški vladi von Papen je obiskal včeraj za pol ure turškega ministrskega predsednika in zun. ministra. Pri slednjem je bil von Papen celo nad eno uro.

ANGLEŠKI KOMENTARJI

ANKARA, 17. avgusta. Anatolska Agen. oia. O priliki potopitve grške križarke

»Helle« se sprašujejo londonski listi, kakšen smisel naj bi imelo to torpediranje? Mornariški izvedenec »Daily Telegr.« piše, da gre za pripravo za naglo akcijo glede Grčije. V najboljšem primeru bi šlo za akcijo, odvrniti britansko pozornost od obrambe Egipta. »Times« pišejo, da gre ali pa poskus, ako doseči grško pripravljenost za odstopitev Epira in Krfa, ali pa samo za odvracanje pozornosti od afriških bojišč. Sploh je vprašanje, kako daleč bo šel pri tem poskus tveganja? V ostalem pa je bil Hoggia umorjen že pred desetimi meseci.

MADŽARSKA SODBA

BUDIMPEŠTA, 17. avgusta. ZPV. »Figgetlenseg« poroča iz Berlina, da stoil Nemčija v italijansko-grškem sporu popolnoma na strani Italije in bo podpirala vse njene zahteve. O sporu razpravljajo tudi drugi madžarski listi in tako pravi n. pr. »Uj Magyarasag«: Dokler balkanske države ne upostavijo medsebojno ravnotežje in dokler teže s pomo-

čjo tujih sil po razširitvi svoje moči: ne bo konca negotovosti na Balkanu. Ako Grčija pred letom ne bi bila sprejela angleških garancij in se na ta način odrekla popolni nevtralnosti, umor Dauta Hodggie ne bi bil rodil takih komplikacij, kakor jih je.

NOVI SKRIVNOSTNI NAPADI

ATENE, 17. avgusta. Ass. Press. Tu so se razširile vesti, da je bil izvršen včeraj nov napad na grške bojne ladje. Dva grška rušilca, ki sta plula po potopitvi križarke »Helle« proti otoku Timosu, sta bila napadena od neznanih letal, ki so pričela metati na nju bombe, a ju niso zadela. Dalje je bila baje napadena tudi neka trgovska ladja po neznanih letalih, a je prav tako srečno pobegnula nevarnosti, ne da bi bila zadeta.

ŠE NADALJNI NAPADI

LONDON, 17. avgusta. Reuter. Po pravkar prispelih vesteh je bilo še več grških vojnih ladij izpostavljenih bombnim napadom, grške trgovinske ladje pa so bile torpedirane od neznanih podmornic na oceanih. Tako so bombniki začeli bombardirati dva grška rušilca, ko sta plula v smeri proti Timosu na Egejskem morju. Zadeta sta bila na lahko le od drobcev. Britanska vlada je poslala sožalno brzojavko grški vladi o priliki torpediranja in izgube grške križarke »Helle«. Grški tisk piše zelo razburjeno o izgubi križarke in označuje ta čin kot protaško piratstvo, ne omenja pa, kdo naj bi ga bil zakrivil. Ameriški listi o tem odkrito pišejo in tudi storilca imenoma

navajajo in pravijo, da je sedaj kot nova žrtve Grčija na vrsti. Nadalje javljajo ameriški listi, da sta bili včeraj torpedirani in potopljeni nadaljnji dve grški trgovinski ladiji na Atlantiku, ko sta pluli iz Južne Amerike v Afriko. Eno grško trgovinsko ladjo so letala bombardirala včeraj v bližini Krete. Neka vojna ladja je ustavila nadaljnjo grško trgovinsko ladjo v Egeju, zato je grška vlada izdala ponoči prepoved da ne sme nobena grška ladja več zapustiti pristanišč.

NAPAD NA ATLANTIKU

LONDON, 17. avgusta. Reuter. Po poročilih iz New Yorka sta bliji včeraj od podmornic torpedirani dve grški trgovinski ladiji: »Thetis« in »Metilos«, ko sta pluli iz Južne Amerike proti Afriki. Pri tem je izgubilo na obeh ladjah življenje dvakrat po devet ljudi.

V ALBANIJI NI OBSEDNEGA STANJA

RIM, 17. avg. DNB. Z angleške strani se je zatrjevalo, da so nastali v Albaniji nemiri in da je bilo tam razglašeno obsedno stanje. Na italijanskem merodajnem mestu izjavljajo, da te vesti absolutno niso resnične in da v Albaniji tudi ni nobenega izrednega premikanja italijanskih čet.

GRŠKI MOSKOVSKI POSLANIK NA POTI V ATENE

CARIGRAD, 17. avgusta. Reuter. Grški poslanik v Moskvi je nenadoma odpotoval iz Moskve in na potu v Ankaru včeraj prispel v Carigrad.

Madžarske zahteve izročene Romunom

Prvi sestanek obeh delegacij v Turnu Severinu je trajal samo pol ure — Pogajanja se bodo nadaljevala v ponedeljek — Odločilni stadij pogajanj z Bolgari

BUKAREŠTA, 17. avgusta. ZPV. Včeraj sta se sestali v Turnu Severinu prvič madžarska in romunska delegacija za pogajanja o ureditvi spornih ozemeljskih vprašanj med Romunijo in Madžarsko. Sestanek je bil zelo kratek in je trajal komaj dobre pol ure. Pri tej priliki je madžarska delegacija prelozila romunski madžarske zahteve po reviziji meje v Transilvaniji. Romunska delegacija je izjavila, da ne more o predlogih meritorno razpravljati, dokler ne preuči madžarskih zahtev romunska vlada sama. — Zaradi tega je romunska delegacija še te kom včerajšnjega dne odpotovala iz Turna Severina v Bukarešto, od koder se vrne v ponedeljek. Madžarska delegacija je ostala v Turnu Severinu, da počaka na vrnitev romunske delegacije. O vsebini madžarskih zahtev ni bilo mogoče izvedeti ničesar, kakor tudi ne o tem, ua kakšne koncesije je Romunija pripravljena. Iz zasebnega vira smo pa izvedeli, da so difference zelo velike. Po tem sodeč ni mogoče upati, da bi bil že kmalu dosežen kak uspeh. Pogajanja bodo trajala najbrže zelo dolgo, ni pa tudi izključeno, da se bodo končala brez uspeha.

TURN SEVERIN, 17. avgusta. ZPV. Pogajanja med Romunijo in Bolgarijo so naletela v zadnjih dneh na težkoč, ker je Bolgarija na nasvet Sovjetske zveze razširila svoje teritorialne zahteve po Dobrudži. Vendar pričakujejo tako v bolgarskih kakor v romunskih političnih krogih, da se bodo pogajanja kmalu nadaljevala in uspešno zaključila.

SOFIJA, 17. avgusta. DNB. Šef kabi-

neti romunskega zunanjega ministrstva je prispel včeraj z letalom v Sofijo in takoj stopil v stik z bolgarskimi političnimi krogi. Zatrjuje se, da je s tem problem Dobrudže stopil v odločilno fazo.

SOFIJA, 17. avgusta. BTA. Romunska vlada je predložila preko svojega poslanika v Sofiji, naj bi se konferenca med delegati Romunije in delegati Bolgarije

pričela v ponedeljek, dne 19. t. m. v Krajuvi.

BUKAREŠTA, 17. avgusta. DNB. »Curentul« poroča, da se bodo pričela zaključna romunsko-bolgarska pogajanja v ponedeljek v Krajuvi. Romunska delegacija bodo sestavljali bivši podtajnik zun. ministrstva Creceanu, opolnomočeni minister Crucescu in pomočnik zunanjega ministra Grigorescu.

Krvave demonstracije na Finskem

HELSINKI, 17. avgusta. Ass. Press. V zadnjih dneh so se razvile v Helsinkih in v drugih finskih mestih krvave politične demonstracije, katere potrjuje tudi uradna objava finske vlade, ki je bila včeraj izdana. Poročilo pravi med drugim, da so se v Obu spopadli demonstranti in redarji, ker je okoli 3 do 4 tisoč demonstrantov zahtevalo izpustitev aretiranih komu-

nistov. Pri spopadu je bilo ranjenih 23 oseb, med njimi 11 redarjev. Razmerje med Sovjetsko zvezo in Finsko se ni izboljšalo, ampak kvečjemu še poslabšalo. V Helsinkih se mudi sedaj tudi finski poslanik v Moskvi Paasikivi. Uradno naglašajo, da je na dopustu, v resnici pa je bil poklican, da poroča o razpoloženju SSSR nasproti Finski.

Angleški ultimatum Egiptu?

RIM, 17. avgusta. ZPV. »Messagero« poroča, da je angleški poslanik v Kahiru, Miles Lampson, stavil egiptovski kralju ultimativno zahtevo glede sodelovanja Egipta z Anglijo. V nasprotnem primeru je zagrozil z odstranitvijo kralja; pristaši Maher paše, ki so proti podpori Angliji pridejo pred sodišče; prav tako pride pred vojno sodišče prejšnji šef generalnega štaba Aziz El Masri, general Wavel pa bo postal guverner Egipta.

TORPEDIRANA ANGLEŠKA LADJA

NEW YORK, 17. avgusta. DNB. Ameriški radio poroča, da je bila angleška tovorna ladja »Klamfy« torpedirana zahodno od irske obale in se je potopila. Ladja je imela 6628 ton.

AMERIŠKI OPAZOVALCI V ANGLIJI

LONDON, 17. avgusta. Reuter. Včeraj so prispeli v London trije vojaški odposlanei USA, da študirajo potek nemških letalskih napadov. So to vice admiral Crossby, divizijski general Amen. ter brigadni general Strong.

Pogajanja med USA, Kanado in Anglijo

Sklenila se bo obrambna zveza za vso zahodno zemeljsko poloblo — Amerika dobi oporišča v angleških kolonijah in dominionih

WASHINGTON, 17. avgusta. DNB. — Pred svojim odhodom k vojaškim vajam v državi New York, je izjavil prezident Roosevelt, da teko med Zedinjenimi državami Severne Amerike in Kanado pogajanja za ureditev skupne obrambe zahodne zemeljske polovice. Dalje je izjavil, da bo drevi prispel predsednik kanadske vlade Makenzie King v Ottensburg, kjer se bo sestal z njim.

MOSKVA, 17. avgusta. Tass. Iz New Yorka poročajo: Tako ameriški kakor kanadski tisk se vedno bolj zavzema za sklenitev defenzivnega pakta med USA in Kanado. Vojaški dopisnik »New York Herald Tribune«, major Elliott, piše, da bo imela ameriško-kanadska obrambna zveza za cilj obrambo obojestranskih po-

sesti na zahodni polobli. Ta zveza bo ščitila obe državi pred eventualnim vdorom iz Evrope. Najavlja se pa tudi že enaka obrambna zveza med USA in Avstralijo ter Novim Zelandom. Ta bo ščitila imenovane države pred Japonsko. Vsa ta kampanja v imenovanih listih je nastala kot posledica povečanja nemških letalskih napadov na Anglijo. Glede Kanade je predlagal neki demokratski senator, naj bi se kratkoma priključila panameriški uniji, da bi bil dosežen isti cilj. Pojavili pa so se tudi nekateri opozicijski glasovi.

WASHINGTON, 17. avgusta. Reuter. Včeraj proti večeru je prezident USA Roosevelt uradno objavil, da se vrše med vladama USA in Veliko Britanijo razgo-

voru o odstopitvi angleških posesti v uporabo USA v svrhu zgraditve pomorskih in letalskih oporišč. S kanadsko vlado se vrše podobni razgovori glede skupnega obrambnega nastopa na zahodni polobli. Razgovori z angleško vlado imajo za cilj, utrditi cono okoli Panamskega prekopa. Izrecno se poudarja, da v teh razgovorih ni bilo načeto vprašanje odstopitve ameriških rušilcev Angliji.

LONDON, 17. avgusta. Reuter. Britanska vlada je včeraj popoldne uradno objavila, da je Velika Britanija pripravljena odstopiti v uporabo USA svoje posesti na zahodni polobli, da bi USA na njih zgradile letalska in pomorska oporišča. Zanika pa, da bi šlo za kako zamenjavo otočja za ameriške rušilce.

Še vedno srdite letalske bitke

Nemci poročajo, da so zbili 146 angleških letal, Angleži pa poročajo o nemški izgubi 71 letal — Doslej so zmetali Angleži na Nemčijo 40.000 ton bomb

BERLIN, 17. avgusta. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče poročilo: Nemške vojaške sile so tudi danes nadaljevale s svojimi napadi na britanske pristaniške naprave, tovarne, industrijo, letališča in balonske barake 15. avgusta ter v noči med 15. in 16. avgustom. Težko so bile poškodovane pristaniške naprave v Portlandu, Scarborough, Brindlingtonu, letalske tovarne v Birminghamu in Brou ter hanharji in zavetišča na raznih letališčih v južni, jugovzhodni in srednji Angliji kakor tudi pristanišče v Midl Rpuhu. Na več krajih je prišlo letalskih spopadov. Pri teh spopadih je major Gallan zbil 20 sovražnih letal. V raznih britanskih pristaniščih so bile položene mine. Nočni napadi britanskih letal v zahodni Nemčiji niso povzročili večje škode. Včeraj je sovražnik izgubil najmanj 143 letal, in sicer 106 v letalskih spopadih, ostanek pa je bil uničen na tleh ali pa zaradi delovanja protiletalskega topništva. Poleg tega je bilo uničenih 21 sovražnih balonov. 32 nemških letal se ni vrnilo domov, od izginulih letalcev pa so jih nemške pomorske sile rešile 9 ter enega britanskega letalca. — Neka nemška podmornica je potopila dve britanski oboroženi trgovski ladji s tonazlo 14.000 ton. Več nemških minolovcev je zbil štiri britanska letala tipa Spitfire, ki so leteli v skupini 10 letal ter so napadli nemške minolovce.

ODBIT NAPAD NA FRANCIJO

BERLIN, 17. avgusta. DNB. Na raznih mestih severne francoske obale so stopile včeraj v akcijo nemške obalne baterije. Njihova naloga je ščiti nemško oboroženo silo, ki se mudi v Franciji, v prvi vrsti pa vojna letališča. Včeraj so te baterije in protiletalske topniške formacije nastopile proti angleškim letalom, ki so skušala čez Normandijo in Artoiso preleteti obalo v smeri Francije. Tako je bil odbit napad neke skupine angleških bombnikov na letališče v severozahodni Franciji. Odbile so ga protiletalske baterije. Angleži niso imeli niti časa vreči bomb. Dva angleška bombnika sta bila zbita. Trem angleškim letalcem se je posrečilo rešiti se. Neki angleški opazovalni balon, ki se je najbrže odrgal, je bil pri Diepu sestreljen.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO

LONDON, 17. avg. Reuter. Letalsko ministrstvo je davi izdalo sledeči uradni komunikat: »Tekom včerajšnjega dne je bilo nad Anglijo sestreljenih 81 nemških letal. Lastne izgube znašajo 18 letal. Od tega se je rešilo 10 pilotov. Vendar te številke še niso dokončne. Včeraj do popoldne ni bilo zračnih napadov, šele kmalu popoldne se je pojavila prva sovražna letalska formacija. Takoj so jo zagledali v boj angleška lovska letala ter jo pogrnala nazaj. Vendar so se nekatera sovražna letala vrebila in dospela do južnih londonskih predmestij, zlasti do Tiburyja. Bila so pregnana. Kasneje se je pojavila še večja formacija, kateri so v intervalih sledečih vedno nove tja do večera. Bombe

napade so doživele južni grofije: Kent, Surrey, Yorkshire, Oxfordshire in dr. V različnih krajih so bile porušene hiše, vendar je bila v vseh teh grofijah povzročena škoda majhna. Nekaj ljudi je bilo ubitih. Glavno pozornost so sovražna letala posvečala letališčem. Tudi ponoči je bilo nekaj sovražnih letalskih napadov, zlasti na Wales. Pri tem je bilo vrženih nekaj bomb na neko obalno mesto. Razrušena je bila vrsta hiš in precej ljudi je bilo ranjenih, nekateri smrtno. Prvič je bil včeraj bombardiran tudi London, namreč jugovzhodna predmestja. Zračni lega je nemški radio sinoči triumfirajoče oznanil, da je središče Londona v plamenih in podobno. Davi je namesto takih bombastičnih poročil nemško radio javil, da je včeraj zračno aktivnost znatno oviralo vreme.

ANGLEŽI O NEMSKIH IZGUBAH

LONDON, 17. avgusta. Reuter. Včeraj je letalsko ministrstvo uradno objavilo, da je bilo predvčerajšnjim sestreljeno ne 144 nemških letal, marveč 169, dočim so znašale lastne izgube 31 letal, od česar se je rešilo 17 pilo-

tov. Nemci so predvčerajšnjim izgubili 600 letalcev, Angleži pa 17. Sestreljena je bila torej ena šestina sovražnih letal.

ANGLEŠKI NOČNI NAPADI

LONDON, 17. avgusta. Reuter. Letalsko ministrstvo je sinoči objavilo, da so letala RAF uspešno bombardirala Dortmund, kjer je bil vrženih na važno municijsko tovarno 17 ton visoko eksplozivnih bomb, Emmerich v Porenju, Dust in Ham, kjer so bila zlasti povzročena velika razdejavanja na industrijskih napravah. Nadalje so bila uspešno bombardirana letališča v Nemčiji in Franciji.

DOSLEJ 40.000 TON BOMB

LONDON, 17. avgusta. Reuter. Zaradi letalskih napadov na Porenje je prispelo od tam v Pariz 45.000 preseljencev. Še večje število ljudi je bilo preseljenih v severovzhodno Francijo. Letalsko ministrstvo je objavilo, da je bilo od 10. maja doslej v Nemčiji in zasedenih ozemljih bombardiranih po letalih RAF 300 krajev. Na vse te kraje je bilo vrženih 40.000 ton bomb. V poštev prihajajoča področja pa se vedno bolj razširjajo.

Boji med Italijani in Angleži

Italijansko poročilo o uspehih v Afriki — Angleška letala znova nad severno Italijo

RIM, 17. avgusta. Stefani. Italijansko vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče vojno poročilo: V angleški Somaliji se v polni meri razvijajo naše ofenzivne operacije. Eno sovražno letalo je bilo v plamenih zbito. O priliki dveh sovražnih poletov nad letališči nad Kolbolejo in Masava je bila povzročena le neznatna škoda. Ubite so bile le štiri osebe, 12 pa jih je bilo ranjenih, in sicer nekaj Italijanov in nekaj domačinov. O priliki našega letalskega pohoda nad Nadir in Bajur sta bili zbiti dve sovražni letali. Eno sovražno letalo je bilo zbito v spopadu. — Naši bombniki so v spremstvu lovskih letal bombardirali letališče Halfara na Maliti. Pri tej priliki so bombe na letališču povzročile požare. Eno sovražno lovsko letalo je poskušalo napasti naše oddelke, vendar pa se je takoj umaknilo. Zbito je bilo eno sovražno lovsko letalo, vsa na šla letala so se vrnila na svoja oporišča. V Severni Afriki so naša letala bombardirala železniško progo od Fuca-Marsa Matruh. Zjutraj rano so sovražna letala, ki so priletela čez Švico, letela nad severno Italijo in metala bombe, od katerih jih je več padlo na vas Nerate ter vas Olviate. Ubiti sta bili dve osebi, pet pa je bilo ranjenih. Gmočna škoda ni velika. Protiletalske baterije v Turinu so zbile eno sovražno letalo. Letalo je padlo v bližini Cersole na tla. V letalu je bilo pet mož. Nekaj se jih je ubilo, nekaj pa je bilo ujetih.

LONDON, 17. avgusta. Reuter. Letalsko ministrstvo je sinoči objavilo, da so prejšnjo noč letala RAF bombardirala ponov-

no tovarne Fiat v Turinu in tovarne Caproni v Milanu. Pri tem so se ugotovile težke poškodbe bombnega napada pred dnevi in so z novim bombardiranjem bistveno pridolala udarce že povzročeni škodi. Bombardirane so bile tudi ladjedelnice v Genovi.

ADEN, 17. avgusta. Reuter. Letala RAF so uspešno bombardirala abesinska letališča v Adadlehu, Džigi-Džigi in Dessieu. Pri vrnitvi so sestrelila italijanski bombnik nad Rdečim morjem. Vsa letala so se vrnila.

KAHIRA, 17. avgusta. Reuter. Prejšnjo noč so letala RAF bombardirala in s strojnimi obsipavala italijanske kolone v britski Somaliji. Nadalje so bombardirala letališče v Makaki. Francoska letala so izvršila izvidniške polete ter s strojnimi streljati na transport italijanskih kamionov. Težko poškodovana je bila letalska baza Bomba v Libiji, kjer je bilo poškodovanih več letal in zažganih več bencinskih rezervoarjev. Pri sovražnih napadih na Malto in Aleksandrijo je bila povzročena neznatna škoda.

BERBERA, 18. avgusta. Reuter. Britanske čete, ki so se morale pred italijansko premočjo umakniti na nove položaje, so tu včeraj uspešno odbile italijanski napad. Na egiptski meji je vse mirno.

KOMEMORACIJA ZA POK. DR. LJUDE. VITOM PIVKOM

ki bi bil na današnji dan doživel svoj 60. rojstni dan, bo danes popoldne ob 16. uri na grobu na poboškem pokopališču,

Vojaške priprave v Španiji

CURIH, 17. avgusta. »Neue Zürcher Zeitung« poroča, da javlja dopisnik »Times« iz Gibraltarja, da so Španci izkrcali v Cevti 16.000 mož s topovi in oklepni vozili. Od tam odstranjujejo tudi ženske in otroke. Istočasno se širijo vesti, da bo Španija napovedala Angliji vojno. Španci tudi branijo angleških državljanom odpotovanje iz mednarodne cone v Tangerju. Mogoče je, da vesti o vojni napovedi širi osovinska propaganda, toda vojaški ukrepi Španije so dejstvo.

Zbiranje Japoncev pred Indokino

SANGHAJ, 17. avgusta. Reuter. Kakor poročajo, je bila izvršena koncentracija japonskih čet v pokrajini Cenankuana. Ta pokrajina leži tik na meji Indokine. Dalje poročajo o zbiranju velikega števila japonskih vojnih ladij v bližini Indokine.

IZKRCANJE V ANGLIJI 1. SEPTEMBRA?

LONDON, 17. avg. Reuter. Po poročilih iz tujine baje prišepetevajo v Nemčiji, da bo izvedeno izkrcanje v Angliji 1. septembra na obletnico včora v Poljsko.

NAPETOST ITALIJA - ŠVICA

RIM, 17. avgusta. Central News. Odnosaji med Italijo in Švico se naglo slabšajo zaradi dejstva, da so angleški letala o priliki napadov na severnoitalijanska mesta sedaj že dvakrat v kratkem razdobju 72 ur preletela Švico. Fašistični listi odkrito pišejo, da bo Italija prisiljena razpostaviti protiletalske topove po švicarskem ozemlju, da se obranijo severnoitalijanska mesta.

SOVJETI PRAVIJO, DA SE USA PRAVLJA NA VOJNO

MOSKVA, 17. avgusta. Central News. »Komsomolskaja Pravda« ostro napada USA, češ, da se z vso naglico pripravljajo, da stopijo v vojno. Ameriški egrojni oboroževalni program je dokaz, da se UAS pripravljajo na spopad z Nemčijo in Japonsko.

SOVJETSKA SODBA

LONDON, 17. avgusta. Reuter. Moskovska »Izvestija« pišejo, da ima Vel. Britanija s svojo mornarico še vedno nadzorstvo nad Sredozemljem trdno v svojih rokah. Pravtako tudi nad Bližnjim vzhodom, vključno z lomom Francije. Tudi če bi Brit. Somalijo Anglija izgubila, ne bi to na stvari ničesar izpremenilo: Važen je le Egipt. Tam pa ima Anglija močne sile. Kočni izid pa ne bo padel na afriških, marve. na evropskih bojiščih.

MEDNARODNI URAD DELA SE PRESELI

MONTREAL, 17. avgusta. Reuter. Tukajšnja univerza je povabila mednarodni urad dela v Ženevi, naj se za časa trajanja vojne preseli v Montreal, kar je urad sprejel.

JAPONCI NISO ZADOVOLJNI

TOKIO, 17. avgusta. DNB. Japonski politični krogi niso zadovoljni s sedanjo kompromisno rešitvijo vprašanja tujih koncesij v Sanghaju. Oni podčrtujejo, da je treba rešiti vprašanje koncesij popolnoma v duhu japonskih zahtev, ker gre pri tem za varnost japonske vojske.

ZAJETE ŠPANSKE LADJE

MADRID, 17. avgusta. DNB. Španski petrolejski parnik »Rampero« in dva španska trgovska parnika so bili v petek ustavljeni po angleških blokadnih ladjah in prisiljeni odpluti v Gibraltar, od koder še niso bili izpušeni.

NOVA AMERIŠKA TOVARNA ZA TANKE

WASHINGTON, 17. avg. Reuter. Avtomobilske tovarne Chrysler so začele graditi s stroškom 5 milijonov dolarjev novo tovarno za tanke. Prvo naročilo se glasi na tisoč tankov po 25 ton, za 8 in pol milijona funtov.

BORZA. Curih, 17. avg. Devize: Pariz 9.07 1/2, London 17.70, Newyork 439, Milan 22.17 1/2, Madrid 40, Berlin 175.40.

Mariborska napoved: Deloma oblačno in stanovitno vreme. Včeraj je bila maksimalna toplota 20, danes minimalna 10,8, popoldne pa 18,5. Višina padavin od včera in sinoči 8 mm.

Vloga vaške polinteligence na deželi

Vladimir Kreft

Zadnja leta se vedno pogosteje govori in piše o slovenski vasi in njenem prebivalstvu. Ni še dolgo tega, ko je bila vas osamljena, malo upoštevana in zapostavljena. Za vaško življenje so se zanimali le poedinci in še ti največkrat iz nagibov, ki so jim obetali osebne koristi. Odkritosrčnih in iskrenih prijateljev je imela slovenska vas v preteklosti malo, še manj pa je bilo onih, ki bi se brigali za njene interese.

Slovenska vas tudi daje že od nekdanj narodu veliko število intelektualcev, med njimi velike moze, katerih imena so znana preko naših narodnih in državnih meja. Toda tudi ta prava šolana inteligenca je v svoji odrasli dobi največkrat pozabila na svoj rojstni kraj, njegove navade in običaje.

Zato je razumljivo, da vaško prebivalstvo nikjer ni imelo prave zaslombe in je bilo prepuščeno omalovaževanju in izkoriščanju tujca in lastnega tako zvanega »boljšega« človeka.

Šele povojna doba je nekoliko preokrenila tok vaškemu življenju. Preprost človek je vedno bolj in bolj spoznaval lastno vrednost v človeški družbi, zato se je pričel izobraževati, si utirati pot in se usposabljal za vse naloge življenja. Ta preobrazba se sicer vrši počasi, ker

Slovinci!

V Srcu Slovenije, v beli Ljubljani, smo postavili veličasten likovni spomenik našemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju.

Vlit v bron stoji na granitu mogočni lik Njega, ki je vzrasel iz naše jugoslovanske zemlje, jo brezmejno ljubil in preli za njo svojo kri.

V petek 6. septembra, ko prestopi naš mladi kralj Peter II. prag leta svoje polnoletnosti, bomo Slovenci in z nami v duhu krepko združeni vsi Jugoslovani svečano odkrili spomenik Njegovemu Velikemu očetu. Kakor je kraljev lik iz bron vlit in postavljen na granit, tako naj bodo naša srca prekaljena v ljubezni do Jugoslavije, tako bodi trdna naša odločnost braniti našo rodno grudo do zadnje kaplje krvi. Sredi Ljubljane stoječi spomenik našemu nesmrtnemu kralju Mučeniku bodi kakor v našem srcu postavljen simbol večno živega spomina Nanj, ki nam je bil in ostane najsvetlejši vzor in najvišji ideal. A kdaj so nam bili svetli vzori in visoki ideali tako potrebni kakor so nam v teh burnih časih? Zgrnimo se okrog tega simbola, strnimo krepko svoje vrste, pripravljene vedno doprinesiti tudi najtežje žrtve za našo, z Njegovim krvjo posvečeno skupno domovino Jugoslavijo.

Slovinci! Prihitite na rojstni dan Nj. Vel. Kralja Petra II. v Ljubljano, da združeni okrog veličastnega lika njegovega nepozabnega očeta proslavimo ta radostni praznik in obnovimo prisego, da bomo verno izpolnjevali najsvetejšo oporoko našega blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja: Čuvajte Jugoslavijo!

Neobhodno potrebno je, da je vsa slovenskost svečanega odkritja spomenika Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja tudi skrbno pripravljena. Le tako bo dan primeren okvir temu zgodovinskemu dogodku, katerega mu hotel vsakdo prisostvovati. To se da doseči edinole po čvrsti organizaciji in strogi disciplini.

Ves program za svečano odkritje je sestavljen delovni odbor in bo v kratkem objavljen. Tudi je upošteval odbor željo vseh neštevitih darovalcev širom dežele, da bi se jim omogočilo prisostvovati tej slovensosti in je zaprosil ministrstvo prometa, da odobri udeležencem odkritja 75% no vozno olajšavo. Podrobnosti bodo po odobritvi objavljene v dnevnem časopisu.

Za pripravo slavnostnega prostora in razporeditve posameznih skupin pa potrebuje odbor že predhodno izvestne podatke od vseh korporacij in ustanov, zavodov, organizacij in društev, ki se nameravajo udeležiti odkritja. Ker je nemogoče, da bi odbor s posebno okrožnico pozval vsako posamezno društvo itd., objavlja ta splošni poziv s prošnjo, da se odboru (Ljubljana, Kongresni trg 1/II. nadst., telefon 33-60) sporoči do 18. VIII. t. l. načelno odločitev po teh točkah:

1. ali bo udeležba po deputaciji ali korporativna;
2. v kroju - v narodni noši - z zastavo - z godbo;
3. se namerava položiti venec in
4. bi se udeležilo tudi večerne baklade dne 5. IX.

Podrobne podatke, osobito točno število udeležencev pa potrebuje odbor najkasneje do 25. VIII., da bo mogoče izvesti točno razvrstitev in odreditve prostora.

Storjeni so tudi potrebni koraki, da bo mogoča prisostvovati mladina skupno z učiteljskimi zbori. Tozadevna navodila bodo dobili zavodi neposredno.

Radi kratkega roka ne odlašajte s prijavitvami!

Delovni odbor Odbora za postavitev spomenika Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

zadeva na velike ovire, vendar kaže že neke uspehe.

Pri delu za preobrazbo vasi je zadnja leta začel intenzivno pomagati tudi del akademske mladine in sploh vsi oni, ki čutijo in razumejo utrip srca slovenske vasi. Ta pomoč šolancev bo gotovo pripomogla, da bo preobrazba slovenske vasi dovršena prej, kakor če bi jo vršilo preprosto vaško ljudstvo samo.

Delo na deželi ima tudi ovire. V eno teh spada sicer majhni, vendar za enkrat še pomemben del vaškega ljudstva, vaška polinteligence. Odveč bi bilo imenovati vse one, ki v ta krog spadajo: vas jih dobro pozna po njihovem načinu življenja, posebnih navadah in običajih. Življenje vaškega polizobraženstva je v veliki večini udobno; razni njihovi kralji na Betajnovi so že pred deset ali celo stoletji preskrbeli svojim sinovom in hčerkam, vnukom in pravnukom premoženje, ki dovoljuje brezskrbno življenje.

Ta polinteligence hoče in jih tudi mnogokrat ima, posebne privilegije pred drugimi vaščani. S preprostim vaščanom sicer občuje, vendar to v glavnem zato, ker ji tako občevanje navadno prinaša dohodke.

Danes, ko živimo v izredno težkih časih, ki zahtevajo od nas vseh žrtev, preudarnosti in mirnih živcev, je zopet vaško polizobraženstvo ono, ki teh časov noče razumeti. Nasprotno, ono misli, da je zopet prišel čas, ko se lahko mnogo zasluži. Zato špekulira, navija cene in izkorišča ob vsaki priliki. Imenovana plast ljudstva je tudi ona, ki ve

Delovni tabor slovenskih akademičark v Prekmurju

Zaključen je enomesečni delovni tabor »Doma visokošolk« iz Ljubljane v prekmurjski vasi Lipovci. Udeležilo se ga je 20 udeleženk, nekatere samo za krajšo dobo, tako da je bilo v taboru stalno najmanj 10 deklet. Prekmurjska vas jim je bila doslej popolnoma tuja. Večina jih sploh še ni bila v Prekmurju. Vendar so se v enem mesecu seznanile z mnogimi perečimi problemi prekmurjske vasi in tudi z različnimi pojavi, ki zavirajo njeno rast in napredek. Izbrale so najboljši metodo: pomagati pri delu in se pri skupnem trudu seznaniti z ljudmi in njihovimi težavami. Pomagale so pri mlačvi, ki je bila v tem času glavni posel vaščanov. Organizirale so otroški vrtec, da bi razbremenile kmečke matere med delom na polju. Skrbele so stalno za dojenčka siromašne

največ povedati: njena usta so polna novic in senzacij, ki potem po nepotrebnem ljudstvo razburjajo in ga spravljajo iz ravnotežja. Njeno delo se vidi povsod: po gostilnah, trgovinah, na sejmih, ob izletih »med ljudstvo«, sploh povsod, kjer prihaja v, drugače sicer nezaželeni stik z vaščani.

Njen zadnji in največji greh pa je, da večina te vaške polinteligence ni narodno zavedna. Služi in bo služila interesom, ki z narodom nimajo nič skupnega. Pri svojem delu med ljudstvom sicer uporablja materin jezik, toda med seboj in deloma tudi drugače se poslužuje jezika, ki je mnogokrat spakedran, znak, da ga ni dovolj priučena.

S pogleda ideje vaške skupnosti je opisana vaška družba ona, ki je največji sovražnik njene realizacije. Ta družba tudi s pomočjo svojih dobrih zvez po trgih in mestih stalno preprečuje, da bi se duhovna skupnost vasi sploh izvršila.

Grehi vaške polinteligence v preteklosti in tudi v sedanjosti so veliki in neodpuščljivi. Zato je v tem oziru treba izvesti radikalno operacijo, ki bo onemogočila enkrat za vselej njeno delo, katero ni in ne more biti ne v interesu naroda in tudi ne v interesu narodne države.

Preprosto ljudstvo na vasi to delo že postopoma onemogočuje; čaka še samo na intenzivnejšo pomoč vseh ostalih, bodisi da so to akademska mladina, šolana inteligence na vasi ali izven nje, sploh na vse, ki hočejo aktivizacijo pravega vaščana v našem javnem življenju.

34. ZAGREBAČKI ZBOR

31. VIII. DO

9. IX. 1940

MEDNARODNI

SPOŠNI VELIKI VZORČNI SEJEM

Na železnicah brezplačen povratek. Na jadranskih parobrodih velja višji razred za ceno nižjega. Na aeroplanih 10% ni popust od 26. VIII. do 14. IX. 1940.

morala odpasti.

Ce danes primerjajo rezultate svojega bivanja v prekmurjski vasi, mogoče niso taki, kot so one v svojem idealizmu pričakovale. Vendar so prav zato dosegle veliko — spoznale so vaško stvarnost in sile, ki pospešujejo ali zavirajo njen razvoj. Spoznali pa so tudi preprosti prekmurjski vaščani, da med študirajočimi mestnimi dekleti doraščajo danes tudi taka, ki ne mislijo samo na šminko, puder in zabave, temveč se ne sramujejo prijeli skupno z njimi za lesene vile.

Da je Prekmurju danes potrebno mnogo takih taborov ne more zanikati nihče, ki želi, da bi Prekmurje napredovalo v slovenski skupnosti, ne pa bilo pozabljeno in izpostavljeno brez vsake podpore. In vendar so se našli tudi tu sicer malošte-

— Pri težki stolici, napetosti, glavobolu vsled zaprtja očisti ena do dve čaši naravnih »Franz-Josefov« grenke vode prebavne organe. »Franz-Josefovo« vodo lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže, in jo imajo za dobro.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

vilni pokvarjenci, ki so skušali to delo motiti in blatiti. To celo taki, ki so se v nezgodi zatekli v tabor po pomoč ter jo tudi prejeli. Pri tem bi se lahko razpisali o kamnih, ki so leteli skozi okna, o milu v šolskem vodnjaku, o poskusih fizičnega napada na dekleta, s katerim je grozil celo »izobraženec«! Vendar je ljudstvo spoznalo resnico. Dekleta so prejela nekaj prisrčnih dokazov naklonjenosti in razumevanje tako pri vaščanih samih in tudi pri vodstvu občine. Gotovo se bodo vedno spominjala na jabolka, ki so jih naskrivaj polagale prijateljske roke na šolska okna ali ono pismo, ki kaže, kako »korespondirajo prekmurjski vaški fantje«. Molim Vas Gospodične. Kako kaj spavate. Čise vam nič ne senje od fantov. Tu sam vam nalekel par jabolk čivij hočete jedsti te pišite nazaj zvečer. Adijo lahko noč«.

Ob otvoritvi pošte »Pohorje«

V nedeljo je bila istočasno z avtocesto do Sv. Aneha otvorena tudi nova pošta pri Poštarskem domu pod Mariborsko kočo. Uradni naziv tega poštnega urada je »Pohorje«. Oba, cesta in poštni urad, sta zelo velike važnosti za okoliške posestnike in tujski promet, ki se je pričel tako lepo razvijati na našem vzhodnem Pohorju.

Pri otvoritvi novega poštnega urada je bila le mala domača proslava. Poleg uradnih zastopnikov državnih poštnih ustanov so bili navzoči tudi številni poštni uradniki kot gostje in letoviščarji svojega doma, člani sosednjega Pohorskega doma in zastopnika Tujskoprometne zveze in mariborske podružnice SPD. Pogrešalo pa se je okoliško prebivalstvo in zastopnik občine, ki so bili vsi bolj zaposleni pri otvoritvi ceste.

Morda ne bo napak, ako se ob tej priliki ozremo malo nazaj v preteklo razmere v tem delu Pohorja. Kako je prihajala do sedaj pošta v te kraje iz doline?

Redne dostave sploh ni bilo! Od poštnega urada v Hočah je vsak drugi dan prinesel pismonoša pošto do trgovine Lebej na Reki pod vznožjem Pohorja, kjer so jo kmetje ali njih sosedje prevzeli. Saj enkrat na teden se je gotovo eden ali drugi zglasil v tej trgovini. Isto je veljalo tudi za Mariborsko kočo in kasneje za Pohorski dom. Slednja sta bila toliko na boljšem, da so njihovi člani ali znani izletniki prevzemali pisma in časopise pri

Lebeju ali kar na pošti. Ta neredna dostava je še nekam zadoščala v dobi izven sezone, ko še ni bilo gostov, pa vendar bo vedel povedati tak slučajni pismonoša mnogo o veselju, s katerim so ga sprejeli prvi ali zadnji gostje v koči.

V glavni sezoni se je dostava v toliko zboljšala, da so bili oskrbniki radi nadlegovanja gostov prisiljeni pošiljati svoje ljudi vsak dan ali vsaj večkrat tedensko po pošto v Hoče — 2 uri peš hoje tja in 3 nazaj! In večinoma vsaka postojanka svojega, ker ni moglo priti do sporazuma za skupno delo. Ob nedeljah pa ni bilo časa za pot na pošto. Tu je v zadnjih letih zelo pomagal popularni gospod Moravec, ki je skrbel velikodušno za skoraj redno nedeljsko dostavo pošte — z avtom seveda. Vse pa za boglonaj!

Vsi ti pismonoši so prinašali istočasno tudi pošto za najbližje vile in kmete. In koliko je bilo neprilik z odnosom pošte v dolino, o tem vedo marsikatero bitko oskrbniki naših koč. Vsako pismo naj bi se takoj odneslo na poštni urad.

In predno je prišla brzojavka na vrh Pohorja? Navadno kar z »redno« pošto. Nič čudnega torej, ako so nekoč pozivali nekega gosta po radiu, da naj se radi obolelosti domačih takoj vrne domov. In res, ta obvestitev je bila dobra!

Še na slabšem je bil v teh ozirih Bolfenk, ki je dobival pošto preko Limbuša, a se je radi večkratnih zvez posluževal zadnje čase že pošte v Hočah. Le malo boljše so bile poštno razmere pri Ruški koči, ki je imela vsaj 2-krat tedensko uradno dostavo.

Ko se je Mariborski koči in Pohorske-

mu domu pridružil še Poštarski dom, je bila lani po zaslugi poštnih uradnikov vendar vpeljana za te tujskoprometne postojanke in bližnje zasebne vile ter kmetije vsakodnevna redna uradna dostava pošte po pismonoši iz Hoč. Kaka ugodnost je bila to za oskrbnike in letoviščarje, si lahko predstavlja oni, ki tako okrog poldanske ure ni čul okrog koč in domov nič drugega, kakor vprašanja, če je že bil tu pismonoša. In na odgovore je moral kar počakati.

Že bolj komplicirano je bilo vprašanje dostave denarja. Praviloma bi moral iti vsak gost osebno na poštni urad po denar — 3 ure peš hoje tja in 4 nazaj, ker v 3 do 4 urah opravi to pot le mlad čomračin. Uvidevna poštna uprava je v tem oziru le pripoznala nekaj olajšav, da so lahko odpadli taki nepotrebni »izprehodi«.

In vsem tem neprilikam je sedaj z otvoritvijo pošte »Pohorje« pri Poštarskem domu konec. Pisma, časopisi in denar bodo redno prihajali in odhajali! Letoviščar in kmet bosta bolj vezana z ostalim svetom.

Ko bo zgrajen še telefon, kar upamo, da bo res še letos, bodo mogoče tudi kombinirane brzojavke in telefonski razgovori. Res, našemu Pohorju se obetajo še lepi časi. Kar želimo mu najlepši razvoj v gospodarskem in tujskoprometnem oziru!

Kdor je poznal in doživel opisane sedanje razmere na Pohorju v preteklih 20 letih, zna zelo dobro ceniti novi poštni urad in bo skupno z oskrbniki, kmeti in letoviščarji hvaležen naši poštni direkciji, da je uvidela potrebo poštnega urada in pokrenila vse potrebno za njega otvoritev. Hvala ji!

Viničarji, mali uradniki in poduradniki

inž. Josip Teržan / Nekoliko odgovora dr. Rosini glede viničarskega vprašanja

Razpravo »Slovenještajersko kmetijstvo« v »Večerniku« 3. avgusta t. l. nisem napisal po lastni potrebi. Uredništvo »Večernika« je izrazilo željo, da napišem za posebno številko »Večernika« kratek pregled slovenještajerskega kmetijstva z vidika aktualnih agrarnopolitičnih, narodnoobrambnih, socialnih in kulturnih potreb današnjega časa in z ozirom na potrebe reorganizacije, da se pojača močan temelj naše narodne suverenosti države Jugoslavije. To sem skušal storiti po svojih močeh, kolikor je pač v kratki časopisni razpravi mogoče. Da sem se moral dotakniti tudi viničarskega vprašanja, je samoobsebi umevno, ker je to ena najbolj bolečih točk našega narodnega gospodarstva.

Moj članek je imel uspeh. Naša javnost je lahko čitala v »Večerniku« dne 10. avgusta t. l., da so viničarji še vedno v znosnem gospodarskem in socialnem položaju, da pa so mali uradniki in poduradniki, v relaciji pač z viničarji, na slabšem. Viničarska rodbina sprejme po tem preračunu, s štirimi delovnimi močmi, mesečno dohodkov okoli 1600 do 1700 dinarjev, preračunano prajemke v naturi. Čudno je pri tem položaju samo eno! Zakaj je ideal vsakega kmetijskega sina, malega bajtarja ali dobrega kmeta, delavca, viničarja, postati uradnik, pa bodi še tako majhen uradnik?

Problem še ni rešen s konstatacijo, da gre temu slabše kot onemu. Ekonomska politika današnjega časa išče pota in načina poboljšati socialni in kulturni položaj vsem onim, ki se nahajajo, ne po lastni krivdi, v podpovprečnem življenjskem standardu. Pri tem nisem iskal vzorov drugod, niti mislil na agrarno reformo v Estoniji in Litvi, ker smatram, da se agrarnopolitična vprašanja naroda ne sme enostavno istovetiti z agrarnopolitičnimi vprašanji drugega naroda in kopirati reforme, ki so jih drugi narodi izvršili. Takšna vprašanja mora vsak narod sam rešavati na podlagi studija lokalnih in krajevnih razmer, če se hoče prinesiti z novimi ukrepi res blagor in srečo.

V svoji razpravi sem skušal biti objektivni, brez osebnih in strankarsko političnih primesi. Svoje osebno razpoloženje do določenih vprašanj nisem nikjer stavil v ospredje, ker smatram, da je nemogoče govoriti o agrarno političnih vprašanjih, če imamo pred očmi samo svoje lastne interese in svoj lastni položaj. Ravnal sem se po vrhovnem socialnem principu, ki ga zastopa paša jugoslovanska sokolska organizacija, kateri pripada tudi moj prijatelj dr. Igor Rosina. »Vsi smo si Slovani med seboj bratje, si enaki, brez razlike položaja in stanu, kateremu vsak posameznik

pripada. Vsem pripadnikom našega naroda se mora posvetiti ista skrb in pozornost, delavcu, viničarju, kmetovalcu, intelektualcu, meščanu, industrijcu itd.

Če postopamo po tem principu, moramo upoštevati občestvo našega naroda, ne samo eden ali drugi stan, na pr. advokatski in viničarski. Agrarni politik ne sme biti samo v skrbeh »za stare, grčave trte, svoje dobre stare prijatelje... s katerimi je navezal osebnosti« (Podlistek »Na vežbi«, Večernik št. 174.). To lahko dela samo »gosposka deca«, kot se dr. Igor Rosina sam imenuje (podlistek »Na vežbi«, Večernik št. 177.). Toda tudi on ima »čut kolektiva, postal je sin tega naroda in se začutil kot del tega naroda«. To je dokazal tudi že, ko se je kot član Narodne banke vozil po Likariji na izposojenem kolesu, organiziral kmečko mladino in ji govoril navdušene govore o radikalni politiki v naši državi, ki mora iti »na levo«. Ne morem se strinjati z izvajanjem g. dr. Rosine, da naše vinogradništvo lahko živi in preživlja toliko število ljudi samo pri sedanjem stanju in organizaciji, če so

lastniki večine slovenskih vinogradov samo malomeščani, ki so nekakšno jedro slov. naroda in njegove kulture. Očividno je ušla bistremu očesu zagovornika malomeščanstva novejša gospodarsko-upravna organizatorična oblika, ki daje med brati Srbi in Bolgari sijajne uspehe. To je združna organizacija, ki je tudi na polju vinogradništva dosegla lepe uspehe. Zname so po celi Evropi vinarske zadruge Smederevo, Župa, Varana, ki zalagajo evropski trg s prvovrstnim grozdem in vinom. To ne moremo trditi o slovenskem vinogradništvu, če tudi je na pragu srednje Evrope.

G. dr. Rosina, ki ni postopal kot angleški lordi, ni pustil, da mu vinograd postane pašnik, temveč je dal svoji zemlji socialno funkcijo, ko na 18 oralih »preživlja šestnajst ljudi, čeprav sicer težko, toda do sitega, ki bi morali sicer na sezonska dela ali kamor koli drugam za kruhom«. Poleg tega pa ima še svoj sport, ko se vozi s kolesom na svoje vinogradniško posestvo in privoščiči svoji družini tri mesece podeželskega življe-

nja. Če bi delal tako, kot »em, ki si kupijo avtomobil in hodijo na lov«, bi ga to gotovo več stalo kot 6420 dinarjev, ki jih ima zabeleženih kot pasivo v svoji bilanci vinogradniškega posestva!

Njemu ni težko iti drugam za kruhom in zaslužiti to pasivo, ko ima svojo advokatsko pisarno. Toda težko onemu, ki je nima, a ima vseeno pasivo. Temu ne preostane drugega, kot da po stari narodni »zategne čvršče pas«. In takšnih je, žal, precejšnje število. Baš te dni se v Banovini Hrvatski mučijo z vprašanjem, kaj in kako preživeti en milijon ljudi, ki nimajo niti koščka zemlje. Koliko je takih v Sloveniji, ne vem, ker še slične statistike, kot jo je izvršil za Hrvaško banovino »Zavod za proučevanje seljačskega gospodarstva«, ni noben pri nas zbral. Gospod dr. Rosina pa bi naredil naši javnosti veliko uslugo, ko bi zbral vse te podatke in dal predlog za rešitev. Tudi bi bila interesantna anketa, izvršena med našimi viničarji, če jih stališče, ki ga zastopa g. dr. Rosina, povsem zadovoljuje. Če je tako, potem je samoobsebi umevno, da se nam ni treba več pečati s tem vprašanjem, ki je bilo do sedaj smatrano za najbolj boleče vprašanje našega narodnega gospodarstva ter socialnega in kulturnega življenja.

Kultura

Hrvatska enciklopedija

Kakor smo svoječasno že poročali, se je ustanovil v Zagrebu pod pokroviteljstvom visokih osebnosti konzorcij za izdajo Hrvatske enciklopedije, ki bo prva na vsem slovenskem jugu. Enciklopedija, ki prične izhajati že letos, bo izhajala v zvezkih na 800 straneh leksikalnega formata vsakih 6 mesecev 6 let in bo torej obsegala v celoti 12 ogromnih knjig, od katerih bo vsaka opremljena z velikim številom prilog, slik, zemljevidov, tabel itd.

To epohalno delo ne bo nikak prevod kake tuje enciklopedije, kakor so n. pr. Enciclopedia Italiana, Der Große Brockhaus itd., ampak originalno delo 700 domačih sotrudnikov in 70 urednikov pod glavnim uredništvom univ. prof. dr. Matjeja Ujeviča. Med omenjenimi sodelavci bodo tudi slovenski znanstveniki, ki bodo skrbeli za to, da bomo Slovenci v enciklopediji dostojno zastopani z zanesljivimi in znanstveno preizkušenimi podatki. Sicer pa bo obsegala vsa znanstvena in realna področja vse svetovne zgodovine, zemljepisa, literature, umetnosti, prirodoslovja, politike, filozofije, gospodarstva in sploh vseh disciplin, ki jih najdemo zastopane v velikih enciklopedijah svetovnih narodov.

Cena za celotno enciklopedijo je določena na 5000 din, lahko se pa odplačuje tudi v obrokih, in sicer v 12 pollet-

nih obrokih po 450 din, odnosno v 60 mesečnih obrokih po 90 din. Za redno izhajanje so podane vse garancije. Kakor smo izvedeli, bo izdan v kratkem tudi slovenski prospekt, ki bo zanimanje pri Slovencih za to veliko delo gotovo še dvignil. Častni zastopniki enciklopedije za Maribor so gg. dr. Marjan Ciganič, prof. dr. Franjo Crnek in Stjepan Tončić. O organizaciji enciklopedije bomo podrobneje še poročali.

Slovensko-madžarsko kulturno sodelovanje

V Ljubljani pripravljajo prepesnitev znané Madacheve »Človeške tragedije«. Prevajata skupno prof. Vilko Novak in Tine Debeljak. Ker je za izdajo tega klasičnega madžarskega umetnika več stroškov, kot pa bi mogli prejeti od prodaje na slovenskem knjižnem trgu, so organizatorji sklenili kriti primanjkljaj z abiralno akcijo, ki se je vršila posebno po Prekmurju. Med drugimi je prispevala beltinska grofica Zichy 3000 din. Tudi od madžarske strani so dobili 2000 din podpore. Skupno je nabiralna akcija vrgla do zdaj okrog 13.000 din. Slišali smo, da se je prijavilo doslej le nezadostno število subskribentov. Mogoče leži krivda na nekoliko nerodno izbranem

delu, ki je pač težko dostopno navadnim čitalcem, dasi mu seveda s tem ne mislimo jemati visoke umetniške vrednosti, niti zmanjševati pomena, ki ga ima prepesnitev Madachevega klasičnega dela kljub temu za slovensko književno življenje. Vendar bi vsaj v bodoče bilo dobro posnemati Hrvate in Srbe, ki izdajajo dela modernih madžarskih piscev, ki poleg propagandnega pomena najdejo tudi dober trg.

KREDIT ZA GRADNJO MINERALOŠKEGA INSTITUTA

Na predlog gradbenega ministra dr. Kreka je ministrski svet odobril licitacijo za zgradbo mineraloškega instituta vseučilišča kralja Aleksandra v Ljubljani. Za izvedbo del je odobren kredit v višini 3,9 milijona dinarjev. Delo je prevzel podjetnik Emil Tomažič iz Ljubljane.

ZA ZBOLJŠANJE ZDRAVSTVENIH PRILIK KAZNJENCEV

Pravosodni minister je v cilju zboljšanja zdravstvenih prilik kaznjencev in aretirancev, ki so bolni, odobril ministrstvu socialne politike potrebne kredite, da se zgradi v okviru splošne državne bolnišnice v Beogradu posebna zgradba, ki jo bodo uporabljali le za kaznjence in aretirance. Opremljena bo po vseh higijenskih predpisih, z gradbenimi deli pa bodo pričeli že letos. Ravno tako je odobren kredit za poseben paviljon pri bolnišnici za duševne bolezni v Topolnici, kjer bodo preiskovali zločinov osumljenih duševno zmedene osebe.

Dr. Igor Rosina:

Na vežbi

Eno napako pa bo vsekakor imel. Pri našem človeku je namreč moderno — Bog ve kdo je to upeljal in verjetno tudi naše časopisje ni brez greha, — da namreč če le more pozabavlja čez svoje lastno in se kaže nezadovoljnega. Celo tudi tedaj, če to v resnici ni. Morda je to tudi podedovalno; s tarnanjem je pač naš kmet skozi stoletja uspeval, da se mu je vsaj malo znižala desetina ali reducirala tlaka. Seveda je bilo treba pretirati, da si vsaj nekaj dosege. No in ta način borbe je pač obdržal še do danes in misli, da je splošno uporabljiv. Pa doseže ravno nasprotno. Namesto, da zbere moči, da ne bo toliko občutil težave, da jih nocoje čuti in jih odganja, jih bo še umetno večal, ko si jih dela še večje, kakor so v resnici v želji, da se sam sebi čimbolj zasimili. — Seveda se ne smeš z njim desolidarizirati. Tega ti ne odpusti. Ponočevati se moraš malo, prekraspati to jamrovsko skorjo, pa boš naenkrat videl, da imaš pozitivnega, za delo in življenje sposobnega človeka in solidno dobrega vojščaka pred sabo.

Reči pa moram: Srbi so tu čisto drugi ljudje. Pri nas je na primer neki aktivni narednik, v ostalem Prečanin iz zgornje Dalmacije. Sijajen fant — v ostalem ože-

njen s Slovenko — kristalne, skoraj navične čistosti, kakor jo pri tej mladeniški mladi, nepokvarjeni dinarski rasi tolikrat najdeš, poln srčne finese. On pa načeloma hvali vse kar je našega. To je njegov osnovni odnos do države. Prvotno sem hotel pokritizirati, da zadostim tradiciji, vsaj nad formalizmom pisarne. Toda tudi tega ni pripustil. Mi iščemo kje bi grajali; on išče kje bi hvalil. Ta osnovni odnos do države imajo zdi se mi skoraj vsi Srbi.

Ali na primer drugi majhen primer. Go vorimo o draginji in tu se oglasi tudi naš komandir poročnik. »Vidite, ja »Bogu fala, dobro, baš dobru imam platu.« To je bilo prvič v življenju, da sem slišal državnega nastavljenca, da se je pohvalil s svojo plačo! Vprašam, kje je tisti slovenski uradnik, ki bi si upal storiti isto; saj ga požro Polikarpi. Pri nas je moderno, da smo nezadovoljni in mladosti nisi pravilno preživeli, če nisi bil cankarjansko nesrečen. No, izgleda da smo v stadiju ozdravljenja.

Samo ad ilustrandum k temu naj navedem, kar mi je včeraj pravil neki kapetan. Tam pri njih sta služila letos dva brata. Sedaj proti koncu kadrskega roka je dobil eden izmed njih čin kaplarja.

Dan nato se je drugi brat vrgel v samomorilnem namenu z dvorišnega drevesa na glavo. Zakaj. Zato, ker ni on dobil čim kaplarja. Kaj bodo rekli doma: on je vedno bolj jahal, bolje streljal, bil močnejši od brata in sedaj: kako se naj prikaže domov. — Sedaj imata čin oba.

Pri nas je vse to precej drugače. Žalibog; jaz bi dal polovico naše toliko hvaljene civilizacije, da ni tako. Tam, če pride rekrut od vojakov in se izve, da je bil večkrat kaznovan, je njegov ugled končan za vedno. Kako je pri nas glede vojaških kazni ne vem; glede civilnih pa se mi močno zdi, da je oni, ki ima kak težki tepež ali celo težko telesno poškodbo na rovašu, v obeh deklet samo porasel. Srb tudi pravi — kolikokrat sem slišal to tudi od povsem priprostitih podoficirjev —: »Volim, da umrem, nego, da robujem.« Naš človek pa je potajno kompromisen: »Hm« — si misli — »dozdaj smo še vedno kolikor toliko dobro prišli skozi bilo potem pod tem ali onim. Tudi v bodoče bo tako.« Tudi je kolosalen jurist. Zadnjič na primer, sem srečal v kantini enega izmed svojih pisarniških znancev. Komaj me zagleda, že me vpraša za pravni pouk: »On, da od lanske kazenske razsodbe dalje ne uživa več državljanskih pravic; če ne velja to tudi za državljansko pravico služiti vojake?« In pri tem se je lokavo nasmehnil. Sijajen državljan boste rekli: vojake

služiti mu ni samo dolžnost, ampak predvsem pravica.

Je pač tako, Srbski kmet je videl gorati strehe nad svojo glavo in ve, kdo ga je takih periodičnih prizorov rešil. On instinktivno čuti, da se ima za vse, kar je in kar ima, zahvaliti tako rekoč samo onemu: svoji vojski. Zato ti pride na primer šumadinski čiča v komando polka vprašat, kako je s sinom: »dali je dobar vojniki.« Zato so tam besede vojne ministra, ki jih je prilikom zaprisege naslovil na rekrute: »da se potrudijo, da bodo dobri in hrabri vojaki, kakor so jim to bili tudi očetje in dedje.« Živo življenje. Na te stvari je ponosna vsa hiša in o tem se na dolgo prepričava ob nedeljskih popoldnevih. — Hotel bi, da bi bilo tako tudi pri nas.

Mislím, da se da uživati tudi v disciplini. Gledam te bosanske rekrute kako zanosno tolčejo svoj marš po kasarnskem dvorišču in ponosno veselo jim je v očeh. V tej omotici skupne odrezane kretnje, v sladki grozi absolutnega pokoravanja grmečemu glasu kaplarja očitno uživajo. Seveda — tudi mladi so. — Meni pa je rekla žena, ko sem odhajal na vežbo, da bi me hotela samó videti kakó bom stal »mirno«: kakor, da se mi je zgodila največja krivica na svetu. V ostalem pa smo baje mi najbolj zakrknjeni civilni najboljši vojaki; seveda kakor Slovenci sploh: čim jih discipliniraš.

(Dalje v sredo)

Novice

Naši rudniki naj postanejo zares naši!

V članku »Tuji kapitali v gospodarstvu Jugoslavije« smo že pokazali, kako nujno je, da se že enkrat tudi v Jugoslaviji nacionalizirajo podjetja, ki so v rokah inozemskih finančnih močitev, in da obstajajo vsi predpogoji za tako nacionalizacijo. To bi bila pač, kot smo dokazali, edina rešitev tega danes tako perečega vprašanja.

Vlada je začela reševati to vprašanje na svojstven način. Izdala je posebno uredbo. V tej uredbi je določila, da lahko minister gozdov in rudnikov v onih rudarsko-topilniških podjetjih, ki po njegovem mnenju morajo v javnem interesu neprestano posloovati, postavi prisilno upravo, da ne bi prišlo do ustavljanja ali zmanjšanja produkcije.

Točno ugotavlja »Trgovski list« od 9. avg. v članku »Bor in Trepča«: »Ta ukrep nikakor ne more zadovoljiti, ker more biti prisilna uprava le začasen ukrep, ki baš zato ne more dati prave učinkovitosti. Edina pravilna rešitev je samo ena, da postanejo borski rudniki naša popolna last in da država nacionalizira te rudnike...«

Človek se vprašuje, kakšne koristi nam bo prinesla uredba, kakšen bo njen efekt? Ali bo s tem prenehala ekonomsko izrabljanje naših delavcev s strani tujih močitev in spravljanje ogromnih dobičkov? Ne, to nikakor ne. Še vedno bodo spravljali tuji dobički iz žuljev naših delavcev. In ne le to. S to uredbo je strašno otežkočeno, da, skoraj onemogočeno vsem onim delavcem, zaposlenim v podjetjih pod prisilno upravo, da si priborijo izboljšanje svojega položaja. Vsako delavsko gibanje v takih podjetjih bi namreč bilo v zvezi s to uredbo označeno kot poizkus ustavljanja produkcije. Ali bo mogoče s to uredbo vsaj zmanjšana eksploatacija bogastev naših rudnikov v korist tujih magnatov? Tudi to ne, saj uredba tozadevno nič ne spreminja.

Kakšen pa bo torej uspeh te uredbe. To lahko že precej jasno razvidimo iz dosedanjih rezultatov. Prisilne uprave so uvedene v rudarskih topilniških podjetjih: »Compagnie française des mines de Bor«, Pariz, ki drži v rokah največji srednjeevropski rudnik bakra in zlata v Boru, topilnico bakrene rude, svinčeno cinkov rudnik »Ajvalo«, »Slišane« a. d. in »Ustipračo a. d.«, a vrši poleg tega še raziskovanje novih ležišč bakra pri nas skupaj z I. G. Farbenindustrie in neko češko finančno skupino, Trepča Mines Limited, London, ki poseduje rudnike svinca in cinka v Trepči, Kopaoniku, Zletovu in Novem brdu in topilnice, ter »The Central European Mines Limited London«, ki ima mežiški svinčeni rudnik in topilnico. To so doslej edina tri podjetja, v katerih je uvedena prisilna uprava. Efekt prisilne uprave v Boru utegne biti tudi ta, da olajšuje neki tuj finančni skupini cenen odkup delnic od strani francoskih močitev. Točno ugotavlja »Trgovski list« v omenjenem članku v zvezi s tem menjanjem lastnikov: »Skoraj nihče pa ne opozori, da bi

bilo edino pravilno, če menjajo borski rudniki svojega lastnika, da se sme zgoditi to le na ta način, da postanejo ti rudniki naša last...«

Še jasnejši je slučaj Mežice. Tu je postavljena prisilna uprava na zahtevo delničarja, namreč Avstrijske Rudokopne družbe v Pliberku, ki je svojo zahtevo obrazložila s tem, da so ji po vojni angleški magnati krivično odvzeli večino delnic. Te določbe dokazujejo, da lahko prisilno upravo zahteva manjšina delničarjev, s čimer bo v raznih rudarskih

Celje

Zborovanje savinjskih hmeljarjev

Na praznik predpoldne so v Roblekovi dvorani v Žalcu zborovali savinjski hmeljarji. Navzočih je bilo okrog 1000 zborovalcev. Na zborovanju je bila glavna točka poročilo o stanju hmeljskih nasadov pri nas in drugod. V Sloveniji se je rastlina kljub razmeroma neugodnemu vremenu bujno razvila in obeta letos izredno bogat pridelek. Le v občinah, kjer je toča prizadela nasade, bo pridelek znatno manjši. Škodljivcev ni bilo, le peronospora je ves čas ogražala rastlino. — Hmeljarje se je stalno opominjalo k škropljenju proti peronospori. Večina hmeljarjev je opominom sledila in le malo je bilo onih, ki tega niso storili. Tako bo letos glede množine prav dobra letina, blago bo tudi kvaliteto, glede barve pa bo zelo zaostajalo za lanskim pridelkom. V Vojvodini je stanje nasadov nenakomerno in različno. Kakovost pridelka bo letos manjša in slabša od lanske. V Nemčiji bodo imeli v splošnem

SMRTNA NESREČA

48letni posestnik Ivan Rogelj iz Griž pri Žalcu, je pred enim tednom padel z domačega kozolca. Pri padcu si je zlomil hrbtenico. V celjski bolnišnici je poškodbam včeraj podlegel.

c Četniki celjskega okrožja so v nedeljo priredili prvi izlet na Anški vrh. Izlet so se poleg ostalega množičnega občinstva udeležili tudi oficirji in podoficirji, ne oziraje se na razne intervencije, ki niso dosegle zaželenega uspeha. Četniki se vsem, ki so se izleta udeležili v tako obilnem številu, najlepše zahvaljujejo.

* Laško. Pevsko društvo »Hum« priredi noč ob 20.30 v Sokolskem domu pevski koncert narodne in umetne pesmi. Vsi prijatelji pevske umetnosti so h koncertu vljudno vabljeni.

c Umrl je v Vojniku v starosti 81 let upok. šol. ravnatelj Josip Košutnik.

* Zrabanje loterije LKB v Celju bo 8. septembra. Segajte pridno po srečkah, ki so po 5 din komad.

c Zdravniško dežurstvo za člane OUZD ima jutri zdravnik dr. Franc Premšak na Cankarjevi cesti 6.

Želje in zahteve slovenskih trgovcev

Zveza trgovskih združenj za dravsko banovino je imela v četrtek v Novem mestu 20. letno skupščino. Zastopanih je bilo 27 trgovskih združenj. Otvoril je zborovanje predsednik zveze g. Stane Vidmar. V imenu bana je pozdravil zborovalce načelnik dr. Vidmar, v imenu komisarja TOI pa tajnik zbornice dr. Pless. Poslana je bila vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in kraljevskemu domu.

Izčrpano je poročal o težavah in naporih slovenskega trgovstva v predsedniškem poročilu g. Stane Vidmar. Orisal je težavni položaj trgovcev radi neprilike v svetovnem gospodarstvu, pomanjkanja surovin, zapor itd. Trgovstvo se zaveda resnosti položaja in prav zato je krivična demagoška kampanja, ki hoče naprtiti krivdo za draginjo in pomanjkanje trgovstvu. Ostro je zahteval boj proti anonimnemu kapitalu, ki radi spekulacije zavira razvoj trgovine in po različnih zvezah doseže neštete ugodnosti in bajne zaslužke. Pri tem trpi mali človek. Predpogoj ozdravljenja je odstranitev vpliva brezarnodnih izkoriščevalcev.

Pri zvezi so delovali štirje odseki: lesni, odsek knjigarjev, sekcija drogistov in odsek trgovcev s tekočimi gorivi. Največ posla je imel lesni odsek, ki se je boril zlasti proti različnim izvoznim oviram.

in topilniških podjetjih omogočeno tujim delničarjem, da postavijo to zahtevo kot so jo že za mežiško podjetje.

Smatramo, da je edina rešitev v nacionalizaciji vseh tujih podjetij. Zahtevi »Trgovskega lista«, da naj se Bor in Trepča nacionalizirata, dodajamo še, da naj se nacionalizirajo ostala tuja podjetja.

»Trgovski list« zaključuje svoj članek: »Primer Bora ne sme biti dokaz naše slabe gospodarske politike

dobro hmeljsko letino in prvovrsten pridelek. V češkem okolišu Žatec se je hmeljsko stanje zadnji čas popravilo in kaže, da bo letos hmelj tako po kakovosti, kakor tudi glede množine mnogo boljši kot lani. V francoskih okoliših letos ne bo mnogo pridelka, iz Belgije in Anglije pa ni nobenih poročil, prav tako ne iz Amerike, Tudi iz Poljske, ki je pripadla Rusiji, ni poročil.

Živahna debata je bila glede določanja mezd hmeljskim obiralcem. Določilo se je, da ostane mezda obiralcev s hrano ista, brez hrane pa se zviša od 2 na 2 din 50. Nekateri hmeljarji so ob tej priliki opozorili, da naj hmeljarji dajejo obiralcem dobro hrano z malco, naj jim pošteno merijo merice, v primeru dobre kupčije pa svoje obiralce tudi nagradijo.

Govorilo se je še o letošnji kupčiji, ki je sedaj zasigurana, nihče pa ne more vedeti, če bo tako tudi še čez en mesec, ko bo hmeljska sezija na višku.

c Pogreba Franja Nateka se je včeraj popoldne udeležila velika množica ljudi. Častna udeležba na zadnji poti je pokazala, kako priljubljen je bil pokojni v Celju in kako ga je vse spoštovalo in čislalo.

c Poravnava. Včeraj se je pri obrožnem sodišču v Celju vršila razprava delavcev proti tovarni pletenin na Polzeli. Dosežena je bila poravnava. Tovarna bo plačala pa bo postopoma delavstvo zopet v službo, čim dosepejo potrebne surovine.

c Mestna občina celjska razpisuje dobavo betonskih cevi za razširjenje kanalizacije na Mariborski cesti. Ponudbe je vložiti do 28. avgusta.

c Udruženje rezervnih podoficirjev, odbor Celje, vabi člane, ki se nameravajo udeležiti odkritja spomenika kralja Aleksandra v Ljubljani, da se takoj prijavijo radi znižane voznine pri tajniku združenja.

c Živahno je postalo včeraj na celjskih ulicah. Pripeljale so se v Celje z jutranjimi vlaki prve hmeljske obiralke, ki so si ogledovale izložbe trgovin in mesto, nato pa potovale dalje v Savinjsko dolino. Z obiranjem hmelja pa bodo pričeli šele

Ban na Kozjaku in Lepi gori

Ob priliki slovesne blagoslovitve avtomobilske ceste na Pohorju so Kobanci pričakovali obisk bana g. dr. Natlačena. G. ban pa je mnogo prej odšel s Pohorja ter se odpeljal proti Križu. Tako je prišel eno uro pred določenim časom in so ga močje zaman čakali, ker si je ban medtem že ogledal cestna dela Bresternica—Sv. Križ. Bil je na Kozjaku in na Lepi gori ter se je zadovoljen z izletom vrnil v Maribor, od koder je nadaljeval vožnjo proti Ljubljani.

v teku prihodnjega tedna. Tačas pa bodo spravljali otavo, če bo vreme ugodno.

Ceni. občinstvo obveščam, da sem prevzela staro znano, na novo preurejeno

gostilno »Pri Angelu«

Prešernova 20. Otvoritev gostilne bo danes v soboto 17. avgusta ob 20. uri. K obilni udeležbi vabi

Roza Javoršek

c Nočno lekarniško službo ima od 17. do 23. avgusta dvorna lekarna »Pri Mariji Pomagaj« na Glavnem trgu.

c Dve nesreči. 20letni sin pos. Ivan Vodeb iz Slivnice pri Celju je padel po stopnicah in si zlomil levo nogo. — 35letni čevljarji mojster Miloš Salej iz St. Jurija pri Celju je padel s kolesa in si zlomil levo roko v ramenu. — Oba se zdravita v celjski bolnišnici.

Ptuj

p Karambol. Posestnik Ornik iz Selc pri Sv. Rupertu v Slov. goricah je peljal svojo ženo Marijo na motornem kolesu. Srečala sta se z nekim avtomobilom, kateremu pa se nista mogla dovolj izogniti. Tako sta zletela v obcestni jarek, kjer je obležala Marija z dvakrat zlomljeno roko.

p Ukradeno kolo. Prelog Mariji, pos. iz Gajevev pri Sv. Marjeti, je nekdo izmaknil izpred gost. Brenčič na Ormoški cesti kolo zn. »Brandenburg« s tov. št. 2135336.

p Očrnelo grozde. V krajih po Slov. goricah, katere je obiskal ledeni dež, kažejo vinogradi prav neveselo podobo: razpokane jagode po toči so očrnele, tako da bodo do trgatve vse segnile.

Ljubljana

a Smrt v vodi. V Savi pri Mednem je v priči drugih kopalcev naenkrat na plitvem kraju utonil 20letni Alojz Vrančar, trgovski pomočnik iz Ljubljane. Mrtvega so potegnili iz vode in je zdravniški ogled ugotovil, da ga je zadela srčna kap.

a Obešenca so našli sprehajalci v nekem gozdiču pri Mostah in prepoznali v njem 61-letnega železniškega upokojenca Ivana Lenarčiča, doma z Ježice. Ker je mož živel v dobrih družinskih razmerah, je vzrok njegovega samomora najbrže duševna zmedenost.

Pogovor v Središču

K piscu teh vrstic pristopi na cesti star in od dela in pomanjkanja zgaran človek in ga vpraša:

»Gospod, ali vi pišete v »Večernik«?«

»No, tu in tam že tudi zgrešim kako vrsto. Kaj bi pa radi?«

»Jaz bi vas prosil, da napišete v »Večernik«, kako je z nami, težaki, da dobimo vsaj malo priboljška na plači. Od ranega jutra se mučimo in garamo za 8—10 dinarjev na dan. Samo 1 kg moke pa stane 5 din, ki pa bo prihodnje dni poskočila že na 6. Kako naj shajamo? Kje pa je obleka, drva, sol in luč? Prosim pišite!« To je ena plat. Druga je pa ta. Mnogo je malih in srednjih posestnikov, ki živijo tako rekoč od rok do ust, ki od spomladani do mlačve nimajo kaj prodati in živijo le ob neki izmenjavi blaga. Kako in s čim naj ti posestniki zvišajo plače svojim pomagačem? Obe plati iščeta izhoda. Kje je pomoč, in kdo jo bo prinesel?

je dobila Slovenija le 3,9%, od l. 1936 do 1938 pa celo samo 2% za javna dela. — Slovenski trgovci pričakujejo od vzpostavitve odnošajev z Rusijo novega življenja za vse naše gospodarstvo. Pripravljajo se dalekosežne reforme morajo biti plod lastnih izkušenj, ne pa kopije tujih načinov in metod.

Tajniško poročilo, ki ga je podal dr. Pustišek, se obširno bavi z važnim vprašanjem preskrbe Slovenije s tekočimi gorivi.

Na zboru je bilo sprejetih več predlogov in resolucij, med drugim zahteva po tesnejšem sodelovanju državne uprave z gospodarskimi organizacijami. Ustanovi naj se gospodarski svet, po katerega svetih in predlogih naj oblastva izdajajo ukrepe. Novelirati je treba obrtni zakon, revidirati denarne zavode, ki so pod zaščito, in pospešiti njih likvidnost. Ustanovi naj se banovinski aprovizacijski odbor.

Z ozirom na razpust zbornice za TOI in eventualni razpis novih volitev je bila sklenjena resolucija, da smatra občni zbor zvezo za edini merodajni faktor za postavitev kandidatne liste za trgovski odsek zbornice, ki je najvišje stanovsko predstavništvo. V ta namen se glavni odbor pooblašča, da po zaščitanju združenj stori potrebne sklepe.

Maribor

Otroci in kriminalna dejanja

Iz raznih kriminalnih poročil, ki jih najdemo skoraj vsaki dan v časopisih, vidimo, da se razni kriminalni prestopki izvršujejo večinoma od še nedoletne in skrajno pokvarjene mladine.

Sprašujemo se po vzrokih te pokvarjenosti. Po do sedaj dognanih raziskovanjih leži vzrok v tem, da se je po vseh mestih in vaseh razpaslo beračenje otrok po stanovanjih. Ljudje se navadno teh mladih beračev, ki so zelo slabo oblečeni, usmilijo in jim podarijo jestvine, obleke in tudi denar. Seveda ne pomisli nihče na to, da bi posvečal tem mladim beračem večjo pažnjo. Z nabranim denarjem ti mali berači potem razpolagajo po mili volji ter ga navadno zapravijo za kino, gledališče in tudi že za pijančevanje. Ko uvidi ta mladina, da

se na ta način dobro izhaja, se beračenja več ne odvadi ter postane delamrzna, moralno pokvarjena in že pripravljena za kakršno koli kriminalno dejanje.

Otroci, ki zaradi prosjačenja pridejo v stanovanja, izkoristijo vsako priliko in ko opazijo, da slučajno ni nikogar v bližini, ukradejo kar jim pač pride pod roke ter se teh talinskih dejanj prav spretno navadijo. Tudi cerkev ni več varna pred to pokvarjeno mladino. Nedavno so se mladi tatovi spravili na puščico v okoliški cerkvi Maribora in odnesli ves denar.

Na izpovedi teh mladih beračev se ne smemo ozirati, kajti oni vedo vselej povedati, da so starši brezposelni in da je doma še več mlajših bratcev

in sestric, ki nimajo kruha, kar seveda vedno ne odgovarja resnici. Ugotovilo se je celo, da so jih starši poslali in za denar, ki ga je deca nabrala, pijančevali ter se za vsa druga dejanja dece niso prav nič brigali. Taki otroci so potem do skrajnosti pokvarjeni in navadno končajo v kaznilnicah.

Ce torej hočemo preprečiti tako propadanje mladine, ji bomo morali posvečati več pažnje in onemogočiti vsako beračenje s tem, da jim prav nič ne podarimo, pač pa prijavimo oblastem. Ko potem taki otroci ne bodo imeli več priložnosti za beračenje, smo lahko trdno prepričani, da bodo razne tatvine po stanovanjih na ta način preprečene in izostale. Mladini pa bo veliko koristilo ter ne bo zašla na slaba pota. —vb.

Za okoliške dijake samo dopoldanski pouk

Vse srednje šole poseča poleg meščanske mladine mnogo gojencev iz znatno oddaljenih okoliških krajev. Mnogi morajo od zadnje avtobusne ali železniške postaje hoditi do doma še cele ure. Učenje teh trpinov je združeno z nemalimi žrtvami; medtem ko se dijak stanujoč v mestu, nekaj ur pred šolskim poukom pripravlja v udobni sobi za lekcije, mora ubogi dijak iz oddaljene okolice v vsakem vremenu po najslabših poteh v šolo. Kolikokrat se mu premočeni čevlji posuše na nogah med poukom? Nekajkrat tedensko morajo dijaki ostati, morda samo radi ene popoldanske ure, do večera v mestu in kolovratiti celo v temi domov. So pa tudi avtobusne in železniške zveze

z mestom urejene tako, da imajo okoličani zveze v mesto le zjutraj, povratki so pa navadno že v zgodnjih popoldanskih urah.

Zaradi tega prosimo spoštovana ravnateljstva sred. šol, da upoštevajo navedene težkoče oddaljenega dijaštva ter začetkom letošnjega šolskega leta ukrepejo vse potrebno, da se v vsakem razredu, še posebno v nižjih, otvori po 1 oddelek, v katerega naj se uvrsti dijaštvo le iz oddaljenega okoliša in jim v oddelčne ure tako, da bo pouk za te le dopoldanski in nerazdeljen. Za dijaštvo iz mesta je pač vseeno, tudi če ima pouk popoldne, saj je dom blizu; pot pa razsvetljena in tlakovana.

Tragična smrt mladega Pesničana

Na praznik se je smrtno ponesrečil v zagrebškem predmestju 27 letni narednik g. Ivan Štandeker, domačin s Pesniškega dvora št. 1 pri Mariboru. Ko se je zvečer vračal s svojim tovarišem z motociklom v Zagreb, so mu na nekem ovinku domačini vaščani zaprli cesto s tem, da so se prijeli za roke. Pokojnik se je zaletel med

brezobzirneže in padel z vozila na obcestni kamen ter se pri priči ubil. Ubit je bil tudi eden izmed zlobnežev, dočim je dobil Štandekerjev tovariš le lažje poškodbe. Pokojnikovo truplo bodo prepeljali iz Zagreba na Pesniški dvor 1. Pogreb priljubljenega domačina bo v ponedeljek ob pol 10. pri Sv. Marjeti ob Pesnici.

Zanka Stokičeva in 'Serjoža' v Mariboru

Za nocojšnji nastop vesele družbe najpopularnejše jugoslovanske gledališke igralke Zanke Stokičeve vlada veliko zanimanje. Povsod, kjer so prvaki beograjskega narodnega gledališča do sledj nastopili, so bile dvorane razprodane, ljudje, pa so se zvijali od smeha, saj se ni mogoče ustavljati veselim domislincem komika 'Serjože' (Vlasta Antonović), ljubljenske Beograda Zanke Stokičeve, peveca popevk Boska Nikolčića in konferansjeja Lazarja Jakšiča. Posrečena igralska družina nudi obiskovalcem nepozabne urice veselja, smeha in dobre volje.

Nocojšnji večer humorja in pesmi bo v Sokolskem domu s pričetkom ob pol 21. uri.

ZANKA STOKIČ

Nocojšnji večer humorja in pesmi bo v Sokolskem domu s pričetkom ob pol 21. uri.

m V soboto zvečer in v nedeljo dopoldne koncert v parku.

m Rdeči križ na Tezmem priredi to nedeljo, 18. t. m., ob 15. na sokolskem letnem telovadišču pri tezenski šoli tombolo s koncertom.

m Radi prodaje vozniških kart in vstopnic za apredstavo na prostem v Rušah 'Matija GUBEC' bo poslovalnica 'Put

Grajski kino

Predvaja od 22. avgusta 1940 dalje filmsko reportažo iz sedanje vojne **Od Narwika do Pariza**

Sramota v sredini mesta

Ce gledamo, motrimo in tudi priznavamo vsestranski napredek mesta Maribor potem je človeku povsem nerazumljivo, kako more mestna uprava dopustiti, da dela nezazidana parcela na najlepšem delu mesta, to je na vogalu Gregorčičeve in Grajske ulice, poleg kina »Esplanade«, temu delu mesta sramoto. Škandal je že tisti na pol podrti plot, ki bi se ga moralo že davno odstraniti in postaviti novega. S tem bi se zabranilo, da se tam odmetavajo razni odpadki, glazovina, smeti in razno drugo, kar povzročuje smrad smrdljivih odpadkov ter zbirališče ponočnih klativitevov; caveat consules. — Opazovalec.

* Kopalke — nogavice, pletenine, perilo, Ozet - Koroška 26.

* Dr. Keže Vladimir, specialist za kirurgijo se je preselil v Kopalisko ul. 4, tel. 32-95. Ordinira od 3.—4.

* Grič, Oset, avto-cesta, sortirana vina. Pavešič, Kamnica. V nedeljo odojki na ražnju in ocvrte piške.

* V svojih novih prostorih na Kongresnem trgu 16/II. (poleg uršulinske cerkve) se sedaj nahaja Dopisna trgovska šola v Ljubljani. Med uradnimi urami od 10. do 11. ure se lahko dobe tamkaj ustno vse želene informacije. Ravno tako daje vodstvo te šole rade volje pojasnila tudi pismeno. — Kakor znano poučuje ta šola potom dopisovanja svoje učence doma irgovske predmete (knjigovodstvo, računstvo, stenografija itd.) ter tuje jezike (nemščino, italijanščino, francoščino itd.).

Kino

* Grajski kino. Danes premiera »Severna brigada«. Prekrasni film v tehnikoloru. Pride: »Od Narwika do Pariza«.

* Union kino. Senzacionalni kriminalni film »Brod smrti«. Misteriozna kitajska četrt, kjer se odvija napeto delo tega filma.

* Kino Esplanade. »Aixa, hči pustinje«. Razkošni orientalski film ljubzenskega hrepenja, temperamenta in divnih pesmi z Imperio Argentino.

* Zvočni kino Pobrežje. 17. in 18. avg. vefilim »Beg iz trdnjave ali volun št. 33«.

Državna razr. loterija

Din 200.000.—	: 96305
Din 50.000.—	: 46949
Din 40.000.—	: 86129 88386
Din 30.000.—	: 31158 73851
Din 24.000.—	: 70192 88971
Din 20.000.—	: 50947 79543 93937
Din 16.000.—	: 6557 95686 99667
Din 12.000.—	: 49652 53359 68007

Din 10.000.—
12838 45005 73603 76144 81473 91460 92590
93982 94520 96330 97251

Din 8000.—
7422 44700 55894 55899 59143 59917 78259
82230 88413

Din 6000.—
472 17353 18043 22525 23546 23961 32983
36097 38536 43234 43725 44630 55024 65297
65446 67739 79938 86696 87032 88026 92274
92775 95088

Din 5000.—
3933 8935 9781 17800 19781 27915 28360
31794 35557 41815 42997 45338 47140 30285
58167 61939 67618 67762 76131 84231 84518
90821 98589 99619

Din 4000.—
1377 7949 12056 14275 15504 15965 22424
24097 26097 27906 28983 30650 32673 34605
34966 37486 38290 41502 43236 45189 46416
53183 54397 64525 68925 70280 71205 71301
79590 80758 87779 91084 91568 91782 93035
93422 97219 98586

Pri nas kupljene srečke so zadele sledeče dobitke: štev. 31158 din 30.000.—, štev. 49652 din 12.000.—, štev. 92274 din 6000.— in štev. 64525 din 4000.—.

Bančna poslovalnica BEZJAK, Maribor, Gosposka ulica 25 (tel. 20-97)

Radio

Nedelja, 18. avgusta
Ljubljana: 8.15 ruski sekstet; 9. poročila; 9.15 orkestralni koncert (plošče); 10. prenos slovenski Zveze bojevnikov z Brezij; 11.45 samospevi ge. Marte Repovš-Radmanovič; 13.02 nedeljski koncert RO; 17. kmetijska ura; 17.30 tamburaški orkester; 19. poročila; 20. iz slovenskih krajev (plošče); 20.30 operetni večer; 22. poročila; 22.15 za oddih (plošče). — Beograd: 18. koncert salonskega kvinteta; 19.10 poročila; 20.40 simfonični koncert velikega orkestra kraljeve garde; 21.40 poročila; 22. plesna glasba na ploščah; 22.40 poročila. — Sofija: 13.50 lahka glasba; 14.30 plesna glasba; 19. lahka glasba; 20.50 zabavna glasba; 21. vokalni koncert; 22.20 lahka glasba; 22.55 plesna glasba. — Rim: 13.15 zabavni koncert; 19.15 operni odlomki; 20.30 glasbena drama. — Sotens: 11.15 Wagnerjeva opera »Tanhäuser«; 15.35 zabavna glasba; 21.05 koncert francoske glasbe. — Budimpešta: 14. zabavni koncert; 15.45 ciganska glasba; 17.15 salonski kvintet; 22.10 ciganski orkester; 23.20 plesna glasba.

Ugrabljenata Fatima v Mariboru

PO 41 LETIH SE JE OGLASILA SVOJIM SORODNIKOM V MOSTARJU, DA JE ZIVA IN ZDRAVA V MARIBORU

Pred 41 leti je bila v Mostarju ukrajena in krščena mladoletna muslimanska deklica Fatima Omanovičeva. To je povzročilo med domačini silno razburjenje in rodilo tako zvani Džaničev pokret v znak protesta takratnim oblastem. Ker se deklica ni vrni-

la; so se pritožili celo pri samem cesarju Francu Jožefu I., ki pa je pritožbe zavrnil. Pokret muslimanov je bil počasi zadušeni in nastopila je najbolj črna doba muslimanske preteklosti, ki je tesno povezana z ugrabljenjo in prekrščeno Fatimo. Ze so bili ljudje pozabili nanjo, ko je te dni dobil njen brat iz Mostarja pismo iz Maribora, s katerim ga Fatima vabi, naj jo obišče v Mariboru. Razumljivo je, da je med muslimani spel završalo in da se živo zanimajo, kakšna usoda je bila pred 41 leti doletela Fatimo, ki živi sedaj kot katoličanka in pod katoliškim imenom med nami v Mariboru.

Prirodopisna kramljanja

O ribah, tekačih in človeški glisti

Dr. Stanko Bevk

Izrek »molči kakor riba« ali »nem kakor riba« je v toliko upravičen, ker ribe nimajo pljuč, ki so navadno organ za proizvajanje glasov. Izrek pa ne drži za vse ribe, kajti poznamo jih celo vrsto iz raznih skupin, ki

se oglašajo na ta ali drug način.

Najbolj znan je morski krucel (trigla hirundo), ki iz vode vzet precej glasno zakruli. Potem so ameriške ribe kili (fundulus), dalje tropične sočeljstnice (plectognathi) in razni zastopniki južnoameriških somov (doras, pimelodus), ki se oglašajo, in sicer tako, da drgnejo koščene dele drugega ob drugega ali spravljajo v tresaje vzdušni mehur.

Tudi od naših domačih rib so nekatere, ki proizvajajo glasove, kakor činklja, krap, koreselj itd. Posebno zanimiva je v tem pogledu riba gurami (osphromenus), ki živi v Indiji in jo ljubitelji radi goje v akvarijih. Ta 6 cm dolga ribica se oglašja zlasti za drstitve in je njen glas podoben pasjemu grčanju. Zlasti samčev glas je precej močan in se iz vode čuje dokaj daleč. Samica odgovarja samcu poredkoma in s tišjim, nežnejšim glasom. Glasovi nastajajo menda na ta način, da brizgne riba vodo iz ustne ali skržne votline, da preidejo stene v zvočne tresaje.

Seveda nastane vprašanje, če ribe zvoke, ki jih proizvajajo, tudi slišijo. Za sedaj velja z redkimi, dokazanimi izjemami, da ribe zvokov ne zaznavajo, da torej ne slišijo.

Večina rib je torej gluhonema.

Ribje uho namreč ni prirejeno za sprejemanje zvokov, ker sestaja samo iz blodišča, to pa je samo organ za spoznavanje in uravnavanje telesne lege in gibanja v prostoru. Vendar so za somiča (amiurus nebulosus), ki živi v severoameriških vodah in je priljubljena akvarijska ribica, ter za našega domačega pisanca s poskusi dognali, da se odzivata zvočnim nihanjem, da torej slišita. Skoraj gotovo sliši tudi prej omenjeni gurami, ker bi bilo sicer oglašanje brez pomena pa tudi brez odziva. Ta stran ribjega življenja je še malo preiskana in še celo pri višje organiziranih živalih, kakor so ribe, si glede oglašanja in sluha nismo v vsem na jasnem. Saj so na pr. do novejšega časa menili, da je orangutan nem, pa se je v nekem živalskem vrtu izkazalo, da ima prijeten, človeškemu tenorju sličen glas.

Zanimive so tudi ribe, ki potujejo čez kopno v druge vode, če se jim bivališče osuši. Te ribe so imenovali blodnjačke, ker imajo za škrgami posebno votlino z raznoliko razpletenimi hodniki kakor v

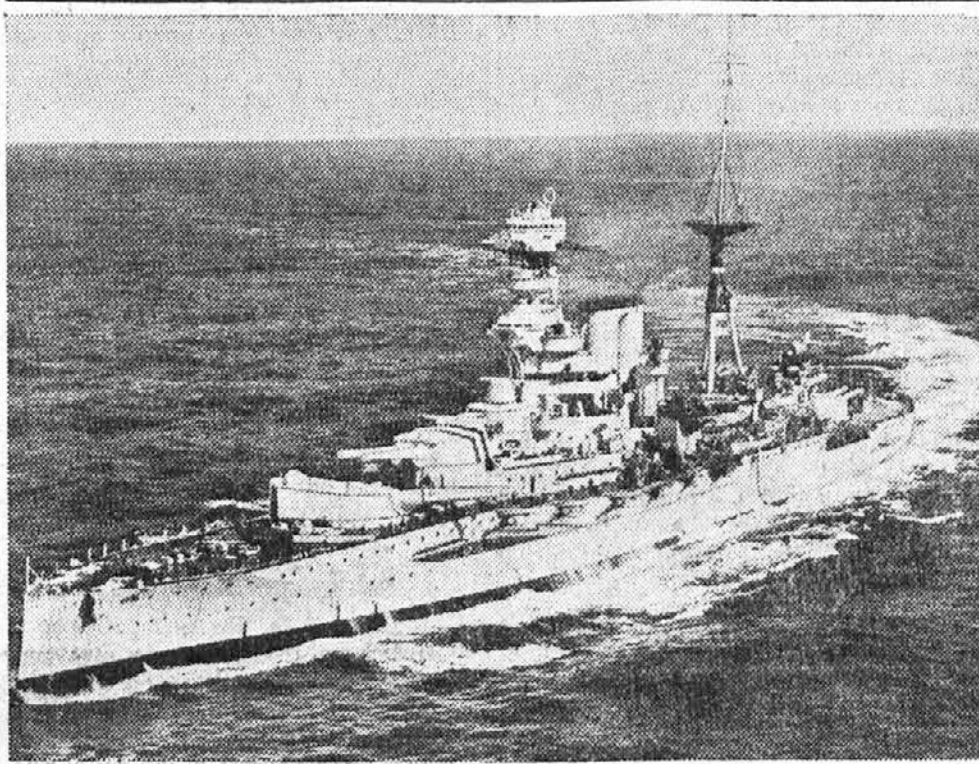
kakem blodišču. Stene te votline so preprežene s tankimi žilicami in delujejo kakor pljuča. Pa ne samo, kadar so na kopnem, jim služi blodnjak za dihanje, ampak tudi v vodi ga rabijo poleg škrg: blodnjačke se namreč v določenih presledkih poganjajo na vodno gladino in si polnijo blodnjak z zrakom. Ako jim dohod do gladine zastavimo z mrežo, jim škрге same ne zadostujejo za dihanje in v kratkem času se zadušijo. Torej

so tudi take ribe, ki v vodi utonejo.

Dvojna dihala imajo tudi ribe pljučarice, namreč škрге in v dihala preustro-

jeni vzdušni mehur. Te ribe žive v vodah vročega pasa, ki često presahnejo. Kadar so v vodi, dihajo z obema dihaloma, če pa voda izhlapi, se zarijejo v blato ter dihajo samo z vzdušnim mehurjem.

Vodni pajek, ki ima za dihanje pljuča, si pomaga na drug način, da more živeti v vodi. Napravi si gosto mrežo med vodnim rastlinjem, potem pa hodi po zraku nad vodo ter ga spušča pod pajčevino. Pod to streho, ki jo zrak izboči kakor kupola, živi potem pajek in hodi od tod na lov po nitkah, ki jih napelje okoli svoje- ga doma. Po teh brvicah teka jako hitro,

Velika angleška bojna ladja „Barham“

„Inženirske“ spretnosti Egiptčanov

Nova raziskovanja velike Keopsove piramide pri Gizeh so ugotovila, da bi moralo 2000 delavcev s primitivnimi sredstvi delati 500 let za to veliko zgodovinsko stavbo. Po nekkih znakih sodeč, so gradili piramide v 13. stol. pred Kristom najmanj 30 let.

Stari Egiptčani so morali biti dobri inženirji, da so napravili piramide iz velikih, pravilno izklesanih kvadrov. Učenjaki so mnenja, da so uporabljali Egipt-

čani pri lomljenju orjaških kamnitih skladov v kamnolomih kot razstrelilni material — les. V skale so izdolbili globoke luknje v obliki kvadra ter vanje zabil debela drevesa. Ta so se napila vode in počasi odrobila debele kvadre, ki so jih nato oklesali. Pojav je znan tudi dandanes, ko drevesne korenine lezejo v špranje skal, se pomladi napijejo vode, nabreknejo ter odrobijo skalovje, ki drvi v dolino.

Tat, ki se je ujel kakor miš

V stanovanje njujorškega bogataša, trgovca Robertsona je vdrl neki lopov. Trgovca je imel doma bogate zbirke raznih dragocenih starin. Ker lastnika ni bilo doma, si je vlomilec iz vrste bronastih in drugih predmetov izbral najdragocenejše srebrne in zlate starinske redkosti ter jih pobasal v žep. Ko je hotel oditi, se mu je na hodniku, kjer so stali razni viteški oklepi in staro orožje, pripetila neverjetna smola. Po naključju je stopil z nogo v stare kitajske okove. Ti so se takoj sklopili in ko se je tat hotel rešiti, je opazil, da so okovi pritrjeni v betonska tla in da se ne dajo na noben način odpreti. Vdal se je v usodo in ko je trgovec prišel pozno noči domov, je naletel v orožarni na čuden plen. V pasti kitajskih okovov je

tičala velika miš — drzni vlomilec s polnimi žepi ukradenih predmetov. Poklical je policijo, ki je lopova spravila za zapae.

Ruski jezik na prvem mestu bo uveden v šole baltskih držav. Nemščina bo kot drugi obvezen predmet. Angleščina in francoščina se bo poučevala le v nekaterih zavodih.

Pečenko iz strupenih kač prirejajo avstralski zamorci na severu otoka. Strupenjače, ki jih nalove v stalni smrtni nevarnosti, pečejo na ražnju, jih začinijo z vsakovrstnimi dišavami ter snedo.

Nova odkritja o skrivnostnem Marsu

Ameriški zvezdoslovec Shleifer je napravil doslej 7000 fotografij Marsa. Izkoristil je vsako priliko, ko se je ta planet posebno dobro videl z Zemlje. Učenjak trdi, da je na Marsu rastlinstvo. Z dolgotrajnim raziskovanjem in proučevanjem fotografij je ugotovil, da ima Mars na mnogih krajih široke, premikajoče se pege, ki so od jutra do večera

ne doseže pa v hitrosti svojih bratov na kopnem, ki

so pravi tekači med živalmi:

saj mnogi med njimi pretečejo v sekundi stokrat daljšo pot, kakor je dolžina njihovega telesa. To je rekord! Leopard, ki velja za najhitrejšega tekača, premeri v sekundi komaj 30 m, to je petnajstkrat več, kakor je dolg. Računa se, da doseže leopard 100 km na uro, gazela, dirkalni konj in ruski hrt po 90, lev 70, srnjad 60, zajec 40 itd. Vse te živali pa ptiči v letu znatno prehitujejo. Najhitrejši živali so nekatere žuželke, zlasti iz vrste krasnikov, najpočasnejše pa mehkužci (polži, školjke) ter iglokožci (morske zvezde, ježki). Seveda je pa tudi precej živali, ki se sploh ne premikajo, ker so prirasle na podlago, ali pa se premikajo samo pasivno z vetrom, tokom vode, krvi ali pa še drugače.

Lep primer za vse take vrste premikanja je človeška glista, o kateri so šele v novejšem času dognali, kako prav za prav živi. Ta glista zajeda človeka v tankem črevesu, kjer se pritrdi na steno s tremi bradavicami, ki jih ima ob ustih. Včasih zapusti črevo ter potuje z vijajajočo telo

v želodec, usta ali nosno duplino.

Po oploditvi leže samica nebroj jajčec, ki jih človek iztrebi z blatom na prosto. V vodi ali vlažni zemlji se v jajčecih razvijajo ličinke. S prahom, sadjem, zelenjavo ali na drug način pridejo jajčeca z ličinkami v usta in od tod v črevo. Tu se prevrta izlezla ličinka skozi črevesno steno in krvni tok jo zanese v jetra, srce in končno v pljuča. Zdaj ličinka prodre pljučni mehurček ter pride v bronhijo. Trepanice na migetalnih stanicah jo prenese v sapnik in usta, od koder jo človek zopet požre. Šele nato se ličinka ustanovi v tankem črevesu in zraste v glisto. Vidimo torej, da

moramo glistno ličinko dvakrat požreti, preden je zmožna za nadaljnji razvoj. Čudna, zanimiva je ta uredba, ki do danes še ni našla zadovoljive razlage.

Zdravnik — boy na dvigalu. Pred dnevi je umrl v New Yorku mož, ki je 20 let vodil dvigalo v nekem hotelu. Ko so pregledali pokojnikove listine, so ugotovili, da je bil prej več let specialist za želodčne bolezni. Kaj ga je gnalo v službo k dvigalu, ni znano.

— Da, da, Peter! Ti nisi več tisti kot si bil snoč!...

— Res je! Smej se, toda jaz nisem Peter nego Pavel...

Avstralska rekorderka v lovu na zajce

Ko so pred desetletji prenesli v Avstralijo prvi par zajcev, niso niti slutili, da se bo žival tako katastrofalno razmnožila in postala škodljiva za nasade. V zahodnem delu dežele so morali ogradičiti vrtove z žično mrežo ne le nad, nego tudi pod zemljo, kjer so glodavci vneto kopali rove, da bi prišli do hrane. Nato so začeli s praviim pogonom na zajce.

Posebno se je izkazala Nelly Branche, ki je že v mladih letih zahajala z očetom na lov. S puško ravna tako spretno, da je pred tedni upihnila življenje že stotisočemu zajcu. Mimo lovskega poklica je Branchova doma vzorna gospodinja, vzgojila je sedem otrok, od katerih jo starejši že spremljajo na lovih.

Gročno na Poznanjskem

Šah

Turnir, ki ga je prekinila vojna

V AMSTERDAMU JE BIL PRAVKAR ZAKLJUČEN MOJSTRSKI TURNIR KI JE PRIČEL ŽE MAJA, A GA JE VOJNA PREKINILA

Ko je zdvijala čez Nizozemsko vojna vih... je bujno šahovsko življenje za nekaj časa popolnoma zamrlo.

Vojna je v Rotterdamu zalotila velik mojstrski turnir, ki so se ga poleg dr. Euweja udeleževali vsi pomembnejši nizozemski mojstri.

S tega turnirja sta naslednji partiji:

110. Siciljanka

Beli: Dr. Euwe Črni: J. R. Samelius

- 1. e4, c5 2. Sf3, d6 3. d4, cxd4 4. Sxd4, Sf6 5. Sc3, g6 6. Le2, Lg7 7. 0-0, 0-0 8. Le3, Sc6 9. f4, a6 10. Kf1, Dc7

rira grožnjo f5, vendar pa tvega na e7 občutno slabost) 18. Tf1, Tf7 19. c3, Dc7 20. Te3, Dc5 (razmeroma prav dobra poteza) 21. Dxc5 (če beli dame ne zamenja, da črnu možnost akcije na damskem krilu), dxc5 (beli ima sicer nekoliko ugodnejšo končnico in več možnosti akcije) 22. Le2, Tad8 (poteza, ki ne odgovarja duhu pozicije; bolje bi bilo 22... a5 ali pa Kf8) 23. a4, Kf8 (beli sedaj osvoji a linijo, zato bi bilo razmeroma boljše 23... bxa4) 24. axb5, axb5 25. Kgl, Tf6 26. Ta7, c4 27. Kf2, Tf6 28. Te5, h5 29. Ke3, e6 30. dxe6, Txe6 31. Lf3, Txe5+ 32. fxe5, Le8 33. Kf4! (grozi Kg5), Td7 34. Txd7, Lxd7 35. Kg5, Kg7 36. Ld5, Le8 37. g3, Lx7 38. e6, Le8 39. h4, b4 40. cxb4, Lb5 41. e7 in črni preda. — (Glose Hans Kmoch.)

111. Francoska partija

Beli: H. Blok Črni: P. van den Tol

- 1. e4, e6 2. d4, d5 3. e5, c5 4. c3 (značajo te variante bolje odgovarja 4. Sf3 ali Dg4), Db6 5. Sf3, Sc6 6. Ld3 (izguba časa, lovec mora na e2), cxd4! 7. cxd4, Ld7 (grozi 8... Sxd4) 8. Le2, Sh6 9. b3 (da z Lb2 zavaruje kmeta na d4), Sf5 10. Lb2, Lb4+ 11. Kf1, Le7 (da na 12. g4 odgovori s Sh4) 12. g3, 0-0 13. Sa3, f6 (črni razbija središče in odpira f linijo) 14. Kg2? fxe5 15. dxe5, Le5 (z napadom na točko f2, ki ga beli ne more parirati s 16. Tf1 radi 16... Lxf2! 17. Txf2, Se3+ itd.) 16. Sc4 (zanimiva kombinacija, ki pa belega ne more rešiti), dxc4 17. Dxd7, Sd4! 18. Sxd4, Sxd4 19. Lxc4 (beli je sicer dobil kmeta, toda črne figure grozijo z napadom), Tad8 20. Da4, Sc2! 21. Tad1, Txf2+ (bolje je 21... Lxf2 z grožnjo Se3+) 22. Kh3, Td8 23. Dd7? (na vsak način je boljše Tf1, saj bi nato Dd7 še vedno mogel beli igrati), Se3! 24. Dxc6+, Kh8 25. Tbl, g5 (močno je tudi 25... T2f5) 26. Dxb6, axb6 27. Ld3 (partije pa ni več mogoče rešiti), g4+ 28. Kh4, Le7+ 29. Kh5, T2f5+ (hitreje dobi 29... Tf8f5+ 30. Lxf5, Txf5+ 31. Kh6, Lf8 mat) 30. Kh6, Lg5+ 31. Kh5, Lf4+ 32. Lxf5, Txf5+ 33. Kh4, Lg5+ 34. Kh5, Le7+ 35. Kh6, Lf8+ mat. — (Glose dr. Euwe.)

Š. V Havani na Kubi, domovini Capablanca, je v manjšem nacionalnem turnirju zmagal Kashdan (iz USA) s 7 1/2 točkami, drugo mesto pa je zasedel s 6 1/2 Belgijec Koltanowski.

Š. V Perugiji in v Rovigu pri Benetkah sta bila odigrana provincialna turnirja. V prvem je zmagal Chelesi, v drugem Frigato.

Kieninger-Ernst 6:4

Tik pred pričetkom nemškega prvenstva v kopališču Oyenhausenu je bil v Kölnu zaključen match med svoječasnim prvakom Nemčije Kieningerjem in mojstrom Ernstom iz Gelsenkirchna.

Iz tega matcha prinašamo naslednjo partijo, ki jo je dobil Kieninger v lepem napadnem stilu:

109. Španska partija

Beli: Kieninger Črni: Ernst

- 1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lb5, a6 4. Lxc6, dxc6 5. Sc3, f6 (v poštev prihaja tudi Le5) 6. d4, De7 (nekoliko izumetnično, potrebno je bilo ugrizniti v neprijazno končnico po exd4) 7. dxe5, fxe5 8. Lg5, Sf6 9. Dd3, Ld7 10. 0-0-0, 0-0-0 11. Td2, De6 12. De3, b6 13. Thdl, Ld6 (bolje je menda Lc5) 14. Txd6!, cxd6 15. Dxb6, Tde8 16. Td3! (z grožnjo Lf6 poleg Sd5!), Dc4 17. Sfd2, Dc5 18. Dxa6+, Kc7 (na Kd8 izgubi črni damo) 19. Le3, Db4 20. a3, Db7 21. Da5+, Kb8 22. Sc4, Da8 23. Db6+, Db7 24. Dxb7+, Kxb7 25. Sxd6+, Kc7 26. Sxe8 in črni preda.

Šahovske partije iz Celja

115. Španska partija

(2. kolo v Celju 11. avg. 1940)

Beli: Milan Drašić Črni: Marjan Mlinar

- 1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lb5, Sf6 4. 0-0, La7 5. Lxc6, dxc6 6. Sxe5, Sxe4 7. De2, Sc5 8. Te1, Se6 9. b3, 0-0 10. Lb2, Te8 11. d3, Lf6 12. Sd2, Sd4 13. Lxd4, Dxd4 14. Sxc6, Txe2 15. Sxd4, Txe1+ 16. Txe1, Ld7 17. Sdf3, g6 18. Se4, Lb2 19. Se5, Le6 20. d4, Td8 21. c3, a5 22. Sd3, b6 23. Sf4, Le8 24. Td1, Lb7 25. f3, c5 26. d5, f5 27. Sg3, Lg5 28. Sge2, c4 29. Kf2, Lf6 30. bxc4, La6 31. Se6, Te8 32. d6, Te8 33. Se7 in črni preda.

116. Grünfeldova obramba

(6. kolo v Celju 15. avg. 1940)

Beli: M. Subarić Črni: B. Pavlović

- 1. Sf3, Sf6 2. e4, d5 3. e3, g6 4. d4, Lg7 5. Sc3, 0-0 6. Db3, c6 7. g3, b6 8. Se5, Sfd7 9. Sxd7, dxe4 10. Lxc4, Dxd7 11. Ld2, e5 12. dxe5, Lxe5 13. 0-0-0, a5 14. L4, Lg7 15. Dxb6, Sa6 16. Sa4, Dh3 17. Le3, Sb4 18. Lxg7, Kxg7 19. Dd4+, Kg8 20. a3, Sd5 21. e4, Sc7 22. Sb6, Se6 23. Lxe6, Lxe6 24. Sxa8, Txa8 25. Td2, c5 26. Df6 in črni preda.

Š. V Milanu je bil prejšnji mesec zaključen turnir za prvenstvo milanske province. Prvenstvo je osvojil s 5 točkami Cane, pred Amodejem in Buttusinijem s 3 1/2.

Fedor Bogatirčuk, znani ruski mojster stare generacije, je v Kijevu položil z uspehom disertacijo ter dosegel naslov doktorja zdravilstva.

7. ŠAHOVSKI OREH

Toda poskusite. Imenitno se boste zabavali, kajti v tej študiji je skritega tudi precej humorja, dasi je seveda študija resna in pravi biser. Rešitve pošljite najkasneje do četrta, 22. avgusta.

Rešitev 6. šahovskega oreha

- 1. Df7!, De8 (najboljša poteza) 2. Dc4+, Ka5 3. Dc5+, Ka6 4. Sb4+, Kb7 5. Dxc6+, Ka7 6. Dc5+, Kb7 7. Db5+, Ka8 8. Da5+, Kb8 9. Sc6+, Kb7 10. Db5+, Ka8 11. Ke1! (tempo), f4 12. Ke2, f3 13. Ke1, f2 14. Ke2, f1d 15. Dxf1, Kb7 16. Db5+, Ka8 17. Ke1 in beli zmaga.

Vseh rešitev je uredništvo prejelo 41, od tega 18 pravih (vsaj v nekaterih variantah). Pravilno so rešili: Boža Stefančič, Alfonz Pogorelec, Josip VISOČNIK, Jožica Jelnicar, Erih Kratzer, Zoran Razboršek, Ante Certalič, Zdravko Stefančič in Boris Golež, vsi iz Maribora; Emil Csörgö, Ivan Marek, Milo Karba in Stefan Domanjko, vsi iz Celja; Bruno Smajdek in Lojze Zajc iz Ljubljane; Jože Sacer, Sv. Marjeta pri Ptuju, Stanko Tomšič, Ormož; Franjo Skarabot iz Murske Sobotice.

Zreb je naklonil Album slovenskih književnikov Alfonzu Pogorelcu iz Maribora.

Kupon za šahovsko nagrado "Večernik", 17. avgusta 1940

ne ga samo mrko pogleda. Ne reče mu prijazne besede v pozdrav. Nasloni se nazaj na palico.

Dragotin se zdrzne. Ne verjame svojiti očem. Ojunači se, stopi k njemu in ga strese za ramena.

Glej, ljubi bratec, malco sem ti prinesel. Gospodinja je bila danes tako čabra z menoj. Toda Sirtan se ne zmeni za mehke bratove besede. Dragotin mu nežno dvigne glavo in zaparj rosne oči. "Mar ti je slabo?" ga vpraša.

Ze od daleč je opazil, kako ga pod senco lšatega kostanja pričakuje dvojje postav. Takoj je spoznal Dragotina in Mileta. Ko se nekoliko približa planetna brata k njemu in ga sprašujeta, kaj mu je. Medtem so zavili na domače dvorišče. Drobničico so zapodili v hlev, sami pa so sedli na prag tik drug poleg drugega.

Sirtan si je zaril obraz med dlami ter začel bridko jokati. Brata sta ga gledala, ga tolažila, prosila naj jima razodene svojo bol — a bilo je vse zaman. Sirtan je ostal trd in neizprosen. Naglooma je vstal in ju zapustil. Zjutraj so našli sa senu mrtvega Sirtana. Obraz se mu je tako lepo angelsko smehljajl.

EMU, AVSTRALSKI NOJ V Avstraliji živi nojev sorodnik emu, ki doseže z iztegnjenim vratom višino do 170 cm. Ptica je temnorjava in ne more letati, ampak samo teka. Samica znese 6 do 8 jajc, ki jih nato samec izvali. Zaradi mesa, masti in jajc so ljudje emuje skoraj iztrebili. Sedaj so zaščiteni in žive v južnih avstralskih степah. Razmnožujejo se tudi v živalskih vrtovih.

STAVBE NA KOLEH

Stavbe na koleh, v katerih so prebivali praprebivalci našega slovenskega ozemlja na Ljubljanskem barju, so vam znane. Ali pa veste, da take stavbe še obstajajo in da mostičarji (njihovi prebivalci) še niso izumrli? Te stavbe na koleh so se ohranile na močvirjih in jezerih nekaterih otokov v Južnem morju.

- Vodoravno: 1. slovenski pisatelj; 2. pobeljen; 3. staroslovanska pijača, import; 4. krik neke črne ptice; 5. vzpetina na zemlji, kazalni zaimek; 6. nedelaven; 7. ekvator v slovenščini.
- Navpično: 1. pripadnik enega izmed južnoslovanskih narodov; 2. nepočen; 3. kratica za lahko kovino, streha; 4. merilka časa; 5. hranilna pijača, vprašalnica; 6. naglo gibanje; 7. prebivalec najsevernejšega dela Benčke Slovenije.

REŠITEV ZADNJE KRIZANKE

- Vodoravno: 1. Trst, to; 2. A. A., Ikar; 3. buča; 4. dar, vrč; 5. Anam; 6. Tula, as; 7. ep. Sent. — Navpično: 1. ta, dete; 2. Raba, up; 3. Ural; 4. lič, naš; 5. kava; 6. ta, rman; 7. orač, st. (starejši).

UGANKA

Orožje najmočnejše je, nihče ga videl ni, ker tajno hrani ga srce in vsak le sam za njega ve; premaga vse, kar v bran se stavi. Kdo ve, kako se le mu pravi?

»Večernik« za mladino Leto 2 Maribor, 17. avgusta 1940 Štev. 32

OTROKOVE ŽELJE LUDVIK CIGLER. Oblački sivi letijo pod sinjim nebom v daljavo... Tam vreo nabasal bi polno in si jo zadel na rame, odnesel bi jo v domovino, kjer mamica čaka name.

Film

Umetniške vrednote ruskega filma

Sicer so že doslej vrteli pri nas od časa do časa kakšen sovjetsko-ruski film, vendar pa so bili to le sporadični poizkusi. Toda že ti so pokazali neko sliko o visoki umetniški kulturi sovjetske filmske produkcije.

Znano je, da ima sovjetsko-ruska kinematografija, zlasti pa njeni režiserji (Pudovkin, Eisenstein, Moskvini) visoke umetniške kvalitete, v katere so vnesli vso globino nam tako drage in široke slovanške duše. Ti režiserji so imeli velik vpliv na razvoj filmske umetnosti tako v režiji in igri kakor tudi v uporabljanju novih elementov v scenariji in fotografiji.

Sovjetsko-ruski film je prav tako prešel vse faze razvoja, kakor evropska in ameriška filmska produkcija. Tudi sovjetsko-ruski film je imel svojo herojsko epoho, ko je bila največja skrb posvečena sceni in

scenariju, dočim so dramsko delo docela zanemarjali. Toda hitreje kakor v drugih državah je nastal v ruski filmski produkciji preobrat in sedaj izvršuje takšno pionirsko delo, ki v mnogih ozirih služi za vzor drugim državam.

Sovjetska Rusija je danes zelo plodna v pogledu produkcije, saj ustvari na leto okoli 500 filmov. Ta ogromna produkcija potrebuje seveda tudi ogromno število filmskih strokovnjakov, igralcev, režiserjev, scenaristov, operaterjev itd. V Moskvi je poseben zavod takozvani „Kinematografski inštitut“, ki s sistematičnim delom vzgaja in izobražuje potrebno osebje za sovjetsko-rusko kinematografijo.

Od ogromne produkcije filmov ostane velika večina doma, za izvoz pa je določenih na leto samo 35 do 40 filmov, katere izbere posebni odbor strokovnjakov.

Filmski zvezdniki kot prometni signali

Župan znamenitega mesta Thomasville v ameriški državi Alabama je nadvse originalno in praktično rešil problem prometnih signalov. Izkušnje uče, da se avtomobilisti, motociklisti in pešci kaj malo brigajo za razne prometne znake, rdeče svetilke ob cestah in v zaprtih ulicah.

Zato si je župan nabavil prozorne slike božanstvene Grete Garbo in Clarka Gable. Greto je dal nalepiti na zeleno svetilko, Clarka pa na rdečo. Odslej so se vozniki in pešci ustavljali pred prometnimi signali, si jih ogledovali in se — pokorili prometnim in cestno-policijskim predpisom.

Književniki in film

Casi, ko so bogati in znameniti književniki s prezirno gledali na film in odklanjali vsako sodelovanje, so že za nami. Če pa so že prodali kakšno svoje delo filmskemu podjetju, so po snemanju izjavili, da je njihovo umetniško delo okrnjeno in potvorjeno.

Znan je primer Teodora Dreiserja, ki je pred nekaj leti protestiral proti načinu, kako so postavili njegovo „Ameriško tragedijo“ na filmsko platno. Danes takšnih pritožb ni več, saj je celo slavni književnik G. B. Shaw dovolil, da se nekatera njegova dela priredijo za film, ko je videl, kako velik uspeh je doživel njegov „Pygmalion“ širom sveta. Še več, Shaw bo za nekatera gledališka dela sam izdelal scenarior.

Casi se menjajo. Morda je postal film mnogo zrelejši in v umetniškem pogledu gotovo mnogo popolnejši. V Warner Bros studiu sodeluje tudi eden od najuglednejših ameriških romanopiscev dr. Lloyd C. Douglas, katerega romani so doživeli rekordne naklade. Med književniki v istem studiu najdemo najslavnejša imena ameriške književnosti, kakor Marc Connelly,

WIRGINIA BRUCE (MGM)

MICKEY ROONEY (MGM)

Norman Reilly Raine, nagrajena pesnica Edith Wharton itd.

Ruski film v Nemčiji

Po neki vesti iz Berlina je prišla v nemško prestolnico v prvi izmeni rusko-nem-

ških kulturnih vrednot, pošiljka tridesetih ruskih najboljših filmskih umetnin. Med temi filmi seveda ni „Profesorja Mamlocka“, ki riše preganjanje Judov v Tretjem Reichu, prav tako pa med njimi tudi ni „Aleksandra Nevskega“, ki se je bil krepko in zmagoslavno boril z Nemci.

Joan Crawford zapušča fim, ker hoče h gledališču

Simpatična in zelo popularna ameriška filmska zvezda Joan Crawford, ki je dolga leta svetila in osvajala vse ljubitelje filmske umetnosti v Evropi, je nedavno izjavila novinarjem, da se je naveličala živ-

ljenja filmske igralkin in da je njena največja želja postati spet gledališka igralka.

Zvezdnica se je pogajala z direktorjem filmskega podjetja, da njen angažman prekine, ker hoče na vsak način h gledališču. Izgleda, da bo ravnatelj njeni prošnji ugodil, tako da bo Joan Crawfordova že v jeseni nastopala na deskah na Broadwayu v New Yorku. Neki mladi dramski pisatelj je izjavil, da bo za priljubljeno zvezdnico napisal poseben gledališki komad, s katerim bo na mah osvojila gledališko občinstvo. To je prvi primer v zgodovini ameriške filmske umetnosti, da se je slavna zvezdnica naveličala dela v filmskem ateljeju in da se je posvetila boginji Taliani.

I Dne 10. decembra je eden največjih režiserjev, kar jih doslej pozna zgodovina filmske umetnosti, Francoz Julien Duviver (pri nas poznamo zlasti njegov „Njen prvi ples“) začel „posnemati“ francoski propagandni film „Veliko dviganje“. Kakor vidimo, so iznajdljivi Francozi vpregli v propagando res prvovrstne moči.

WARNER BAXTER (Fox)

MARIBORČANKA ELFIE MAYERHOFER

dvignil in nekje visoko je iz njih pokukal pristni človeški nos. V naslednjem trenutku so ga cunjje držale za vrat in preden se je zavedel, je ležal v kotu povit in povezan kot neboljše otro. Niti javkni ni utegnil.

Cez dolgo časa se je šele prav zavedel in otreseel strahu. Oči je imel prevezane, roke in noge prav tako, v ustih pa mu je tičala ogabna cunjja in ga davila s svojim zoprnim vonjem. Petru je bilo to nevzdržljivo; pričel je brčati in se premetavati kot riba na suhem. To bi utegnilo opozoriti očeta, a ga ni, ker je Peter moral nemudoma nehati. Na licu je namreč začutil nekaj skelečega, kar je bilo na las podobno krepki zausnici, in ker je Peter dobro slisal, mu niso ušle dobrotne besede, naj popolnoma miruje. Da ima takih ljubeznivih božanj še obilo na zalogi, je pravil glas in da Peter ne bo na njih nič prikrasjan, če ne bo miroval. Potem se je neznanec oddaljil.

Zdaj je bil tiho ko miška in le prisluskoval je šumu, ki se mu neznanec ni mogel ogniti, ko je praznil police. Vreča, ki jo je imel s seboj, se je vidno polnila, zlasti, ko je olajšal že dva zaboja pri vratih. Za dečka v kotu se ponočni gost ni menil, očitno se ga je ta bal. Da bi ga pa spoznal, se tudi ni bal, cunjje so ga precej dobro ščitile.

Mesec se je bližal goram na zahodu in kostanji so še vedno šumeli, ko je storilec odprl lino. Iz previdnosti je prej postavil pred vrata dva zaboja, potem pa je počasi spustil polno vrečo skozi lino. Menda se mu je mudilo, ali in ga počakala ob strešnem žlebu, kaj, da je mislil, da se bo ustavila v resnici pa je bil žleb pod streho, da se vreča ni imela kje ustaviti. Z ropotom, ki je bil podoben topovskemu strelju v steklaro, je tresnila ob tla prav ob oknu, kjer je spal sam postajenačelnik.

Kaj se je potem zgodilo, ni niti sam orožnik Koren vedel povedati, ko je brez hlače s puško v rokah pritekkel. Postajenačelnik, postaren mož, ki je v razburjenosti pozabil, da je prav za prav samo v spalni srjaci, mu je jel nekaj dopovedovati in kazati na strešno lino. Zajetni Koren ni razumel niti besedice, videl pa je, da je nekdo za nekom tekel preko polja, in brez po-

misleka jo je ucvril za njima.

Tedaj se je postajenačelnik spomnil, da se niti ni imel časa obleči. Zlezel je skozi okno, od koder je tudi v prvi sapi prišel, misleč, da je potres, in potegnil nase najpotrebnejše. Potem se je vrnil na cesto, kjer je stalo nekaj ljudi in si ogledal vrečo. Vsebinska ga je prav prijazno spomnila, da je nekdanj in nedolgo prej še počivala na njegovem podstrešju. Ko sta se Koren in železniški vratar složno vrnila in izjavila, da je zlikovec pobegnil v gozd, je postajenačelnik podal prvo izjavo:

„To, to, gospod Koren, je bil vlom.“

Orožnik, ki mu je bilo malce nerodno pred ljudmi v spodnji obleki, je dejal, da vzame to na znanje, nato so pa vsi trije pograbilili vrečo in jo zanesli okoli poslopja na železniški peron. Sosedje, ki so nekaj tu in tam ujeli, so se razšli in ugibali, kaj in kako je bilo, vedel pa ni nobeden nič.

Možje na oni strani so se domenili, da je prav, da gredo najprej na podstrežje in si ogledajo položaj. Še prej pa je Koren naprosil postajenačelnika, da mu posodi hlače in utemeljil to prošnjo, tako da brez hlače ni uradna oseba. Brez suknje še že kako gre, brez hlače, ne, to pa ne. Ko jih je potem oblekel, so se odpravili na podstrežje in si ogledajo položaj. Še prej zaman iskal ključ in zaman pošiljal krepke izraze za njim. Ni in ni ga bilo, pa tudi sina Petra ni bilo nikjer videti. Kuharica Reza je trdila, da ne ve ne za prvega ne za drugega, in tudi prometni uradnik je dejal, da ni nobenega videl. Nekaj pametnega je rekel samo vratar, ko je dejal, da je ključ mogoče v vratih, če ga pa tam ne bo, nič zato, ker pogledati je pa le zelo priporočljivo.

Res so našli ključ v vratih, potem ko je gospod Koren prav nemilo stopil z boso nogo na škatljico vžigalice in jo s težo svojega telesa dodobra zmečkal. Vrata so bila odklenjena, toda odpreti se niso dala na noben način. S pomočjo luči so možje dognali, da je ljubeznivi nočni gost postavil pred vrata kar dva zaboja. Z vso močjo so se uprli v vrata in tako odrinili zaboja z neljubega kraja.

Peter je slisal, kako je počilo pred hišo, in ni mu ušlo niti ropotanje opeke, ko se je neznanec prav

hitro pobiral s podstrešja. Nato je bilo pred hišo nekaj vika in krika, nazadnje pa je vse utihnilo. Rad bi bil opozoril nase očeta, a ni bil gotov, da je neznanec res pobegnil, in ob misli, da bi dobil še katero tako, kakor ga je skelela na licu, se je rajše vdal in potrpežljivo čakal. Potem je

prihajal od spodaj grozeč očetov bas, ki je klical na pomoč, in navsezadnje so bili na podstrešju. Zdaj je spoznal očeta, vratarja in tudi tretji glas mu je bil znan, vendar se ga ni mogel prav spomniti. Rajše je z brčanjem po tleh opozoril očeta nase.

(Dalje prihodnjič.)

V SVETLI NOČI

VIKTOR EMERSIC

Ko breze v burji so vihrale in zvezde mesec so obdale, takrat zapel je tiho ptič. Pogledal sem v nebo boječe, da videl zvezde bi blesteče, a rekel nisem nič.

Na griču fantje so zapeli, bili so bolj ko jaz veseli. Prav tisto noč srce mi tiho je vzdrhtelo,

kot da nečesa bi želelo, ko stopal sem domov gredoč.

Na nebu zvezde so žarele, bile so svetle in vesele, a jaz izgubil sem svoj smeh. Na ustnih zdaj le vzdih leži, ki nekam daleč si želi, ker ljubim srčno brate vse, ki danes v sponah še ječe in tuječv jarem jih teži.

Bratje

JELUSKA

Sonce je pravkar posijalo izza temnih vrhov smrek in jelk. V gostem grmičevju cvetočega divjega trna je nekaj sifrotalo, nato se je pa zaslislalo polglasno pritanjeno žvižganje zlatokljunega kosa. Iznad kupa sočne detelje je pokukalo dvoje ušes. Dolgouhec se je zbudil in jo v dolgih skokih ubral čez jaso proti zelniku. Gozdne cvetke so dvigale svoje glavice in se radostno pozibavale v jutrnji sapici. Vse je bilo tako veselo, mlado, polno najlepšega življenja.

„Slišiš, Sirtan! Vstani vendar, sonce je že visoko! Čreda čaka. Lačna je!“ Toda Sirtan smrči naprej. Ne sliši bratovih klicev.

„Ti beštija zaspana! Misliš, da bom najel godbo, da ti zaigra budnico,“ se jezi Mile. Sirtana zbude zadnje bratove besede. Naglo skoči pokonci, se otrese sena in spleza po lestvi na dvorišče. Brž poišče pastirsko palico, pokliče psa Nerona in zapodi čredo drobnice čez gmajno. Sam stopa za njo nekam zamišljen in pogreznjen

sam vase. Njegovi koraki so počasni, trudni in dolgi.

Drobnica se ustavi na holmu in začne muliti sočno travo. Mlada jagnjeta rožljajo z zvončki in razposajeno skačejo okrog svojih mamic. Tu in tam se še kakšen neroden neboljjenček prevrne in žalostno zastoka.

Sirtan sedi na starem preprelem štoru. Opira se na palico. Glava mu je globoko sklonjena na prsni. Pri nogah mu leži Nero in ga začudeno gleda. Zaman čaka na vsakdanjo igro. Gospodarjeva roka se ne dvigne — noče vreči kamna tja proti zaborečemu potočku. Nero ne bo danes tekal in lajal. Ostal bo lepo miren pri Sirtanu, ki izgleda tako žalosten.

„Sirtan, Sirtan!“ Sirtan se zdrzne. „Kdo neki me kliče iz gozda?“

„Zakaj me nisi zbudil, ko si odgnal čredo? Ah, Sirtan, veš, tako sem tekel, vročina me kar kuha.“

Sirtan opazi svojega najljubšega brata. Dragotina ima vendar lako rad. Da-

Zanimivosti

Nič novega pod božjim soncem

O poprovih plinih in katranovih potokih kot bojnem orožju

V ohranjenih poročilih španskih osvoboditeljev, ki so v šestnajstem in sedemnajstem stoletju prodrli v Srednjo in Južno Ameriko, večkrat čitamo, da so se tamkajšnja plemena bojevala proti vojnim krdelom s strupenimi plini, katerim se napadalci niso mogli ustavljati. Pred nekaj leti je ekspedicijski ameriškega raziskovalca profesorja dr. James Moreya v piramidi Tenaynca v Mehiki izkopala vazo, ki danes služi v neizpodbiten dokaz pravilnosti svojčas neverjetnih opisovanj.

Senzacionalno odkritje na vazi

Dragocena najdba je brez dvoma preostanek Chimus-kulture, ki jo je pozneje na doslej nepojasnjen način izpodrinila kultura rodu Maya, tako da se je izselila v današnje perujsko ozemlje. Najdba je eden najstarejših dokumentov, ki so nam ostali ohranjeni iz preteklosti ameriških pranaslovov. Na tej vazi, ki je nastala nekako pet tisočletij pred Kristom, so naslikane različne stopnje napadov s strupenimi plini. Te slike s poročili Spancev jasno pričajo, na kakšen način so se tamkajšnja plemena posluževala učinka struzenih plinov.

Boj s poprovo paro

V ogromnih posodah, podobnih neizmerim ponvam, so bile nagromadene pravcate gore žarečega oglja in postavljene okrog obrambnih postojank, ali pa so jih nosili pred bojnimi četami. Kakor hitro je bila smer vetra ugodna, so ogenj potresli z obilnimi količinami na drobno zmlelega ameriškega popra, čigar dimasta para z vsebino kapsicina — učinkovito sestavino te rastline — je prodrila v vrste ali taborišča nasprotnika in dražila sluznice in dihala moštva in živali s tako silo, da je bila sovražna vojska za najmanj pol ure popolnoma onesposobljena za boj. Dovolj časa, da se je pogosto vojna sreča odločila v prid tistih, ki so se posluževali tega izuma. Sicer pa je dovedel ta boj s poprovo paro že v takratnem času do iznajdbe neke vrste plinovitih mask. Če so bili pravočasno opozorjeni, so se sovražniki — pozneje prav tako evropski osvoboditelji — ubranili učinka omamljivih plinov na ta način, da so si z jesihom ali rastlinskimi sokli namočene robce privezali liki maskam pred usta in nos.

Najdba ameriškega znanstvenika je ponoven dokaz za to, da so prav za prav vsa naša novodobna vojna orožja in sredstva samo tehnične izpopolnitve idej, ki so imele svoj izvor že pred sto in tisočletji.

Katranovi potoki — predhodniki metalcev ognja

Tako je bila tudi zamisel, uničiti nasprotnika s tekočimi ognjenimi tvarinami, znana že narodom starega veka in so jo uporabljali posebno Babilonci. Način, kako so to izvajali, znači jasno predhodje današnjih uničujočih metalcev ognja. Ne samo iz utrjenih postojank so sovražniku vlivali vrelo olje na glavo — obrambni način, ki se je obdržal dolgo v srednjem veku — temveč poslali so mu, kjer je imela zemlja ugoden padec, tudi cele potoke gorečega katrana nasproti, ki je sovražnika skoro brez izjeme prisilil do umika ali vsaj v to, da svojega napada ni mogel izvesti na nameravanem in pripravljenem mestu. Vsekakor neprecenljiv uspeh. Za kakšne ogromne količine katrana je pri tem šlo in kako popolno je bilo ponekod uničevanje sovražnika, priča dejstvo, da so večkrat cela vojna taborišča, ki so jih sovražniki postavili v usedah, poplavalili z gorečim katranom tako temeljito, da so, v kolikor niso zgorela, z ljudmi in živalmi, orožjem in vsem drugim, ostali ohranjeni v kamenitih masah, podobno kakor da so bili presenečeni od izbruha ognjenika. Da so bile v starem Babilonu cele ceste — od kraljice Semiramide celo tunel pod Evfratom, to na sebi skoro ne-

pojmljivo tehnično čudo starega veka — pokrite s katranom in asfaltom, bodi le mimogrede omenjeno.

Stari narodi so imeli tudi tanke

Tank — pač ena najprevratnejših in najodločilnejših iznajdb svetovne vojne ima tudi svoj neoporečni zgled v starem veku in je, ko toliko drugih iznajdbenih konstrukcij, prišel samo v poznejši dobi v pozabljenje. Se lord Kitchener, kateremu so v avgustu 1914 predložili načrt vozečega bojnega stroja, ga je kratkoma odklonil kot »prismojeno utopijo! Prvotno so bili bržkone Perzijci, ki so opremili pred par tisočletji svoje bojevitve vojne s težkimi oktopi in jih take gonili proti sovražnim vrstam, da so jih z navadnim orožjem kakršno je bilo takrat rabi, komaj zadržali. Kot nož ostru srpi, ki so jim bili pritrjeni na nogah, so zanesli smrt in uničevanje v nasprotne vrste.

Iz trdega lesa so postavili stolpe, znotraj volle in določene za bojevnike, oborožene z metalnim kopjem, ki so se na podložnih valjarjih z duhovito napravljenimi mehničnimi sredstvi premikali v potrebno smer. Pod takratnimi razmerami, ko ni bilo za edino uspešno obrambo neobhodno potrebnih eksplozivnih izstrelkov na razpolago, je morala biti bojna vrednost teh lesenih tankov našim današnjim precej enakovredna. Tako tvorbo je najbrž imel Ho-

mer v mislih, ko je pisal o trojanskem konju v svoji Iliadi.

Tudi topovi so imeli prednike

Da topovi starega veka niti zdaleka niso dosegali današnjih, je samo po sebi umljivo. Vendar pa jih ne smemo omalovaževati. Že par stoletij pred Kristom so takrat najmodernejši vojni stroji, naslanjajoč se na lučalni princip, izstreljevali težka kopja z ogromno prebojnostjo nad en kilometer daleč! Za glavo debele kamne so mogli lučati prav tako daleč in to s tako točnostjo, da so iz hiš napravili ruševine, pa tudi zadevali plavajoče ladje na morju, ki so oblegale pristanišča.

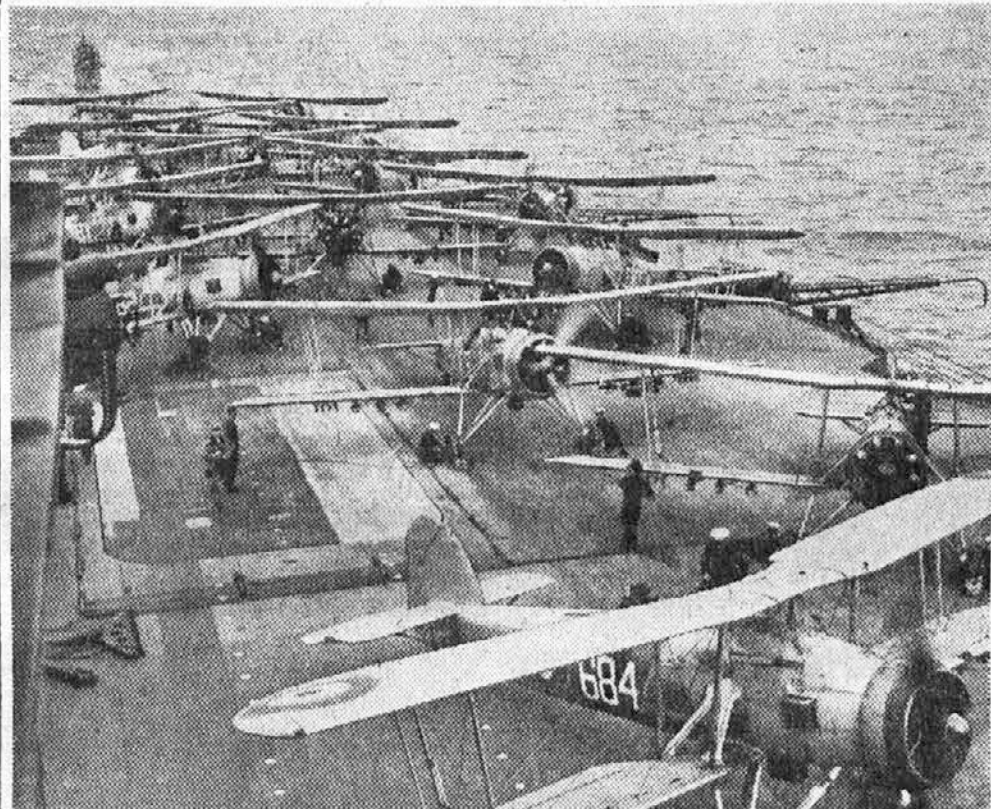
Za primeru naj navedemo, da so prve puške poznejšega srednjega veka delovale dokaj manj natančno, dasi so imele že eksplozivni pogon. In Arhimed, neutrudni izumnik, je postavil celo napravo, ki je s parno silo izbrsnila veliko železno kroglo iz neke vrste topovskega žrela. Ta naprava je bila nekaj predhodnik naših topov, najsi je bila tudi bojna vrednost manjvredna. Da so pred dvema tisočletjema mislili že tudi na vžigalne bombe, dokazujejo opisi iz časa Julija Cezarja. Njegovi vojskovodje so se pritoževali, da so njihove kolone obstreljevali iz zasede z izstrelivom iz žarečega oglja in gorečega lesa.

Julij Cezar je uporabil tudi misel, ki jo je moderna vojna veda izvedla v obliki bodečih žičnih ovir. V varstvo svojih počivajočih čet in trdnih taborišč je dal slednje obložiti krog in krog z gostim grmičevjem, ki je obstajalo deloma iz trnjevih vej ali pa je bilo umetno namešano s kovinastimi bodicami. Na misel, namazati te pregraje s hudimi strupenimi snovmi, tako da je že najmanjša praska povzročila takojšnjo smrt, moderni vojni tehniki najbrž še niso prišli, ker smatrajo za podobno že večkrat preizkušeno napeljavno toka z veliko napetostjo v žično oviro, ki ima za posledico isti učinek, če se je kdo dotakne.

Sokoli — letala Perzijcev

Nazadnje še lahko primerjamo današnje letalce — čeprav le komaj od daleč — z vojnimi sokoli, ki so jih v starem veku splošno uporabljali in ki so jih Perzijci v jatah na tisoče pošiljali v boj. Z njihovimi ostrimi roparskimi kremplji in koničastimi kljuni so se zagnale te skrbno izurjene živali na sovražnika, kljuvale in trgale nezaščiteni telesa in znale posebno oči vojščakov zadeti s tako vražjo zanesljivostjo, da je bila večkrat bitka v prid Perzijcem že odločena, preden so posegli vojščaki v boj. Boljših uspehov marsikdaj v ravnici tudi danes z letali ni mogoče doseči.

Da so izpuščali v starem veku izurjene leve in figre na sovražnika, raba, ki se je še danes poslužujejo nekatera plemena z divjimi psi, nam svedoči, da so se tudi takrat posluževali vsakega bojnega sredstva, ki je količkaj kazalo na uspeh. Nič ni tedaj novega pod soncem, vse je samo izpopolnjena tehnika, odnosno kopija preteklih sto- in tisočletij.

Skupina angleških letal na nosilcu »Arc Royal«

Angleško javno mnenje ima še vedno besedo

»Basler Nachrichten« poročajo iz Londona, da kljub poostrenim cenzurnim in drugim vojnim ukrepom v Angliji še vedno odloča javno mnenje, ki dirigira vladi in ne obratno. Tako je nedavno na pritisk javnega mnenja in tiska vlada ublažila svoje postopanje proti interniranim tujcem. Mnogi so bili izpuščeni na svobodo, k družinam, za druge spet je bil postopek omiljen. Posebno glasni v zahtevah do vlade so levčarski listi »News Chronicle«, »Daily Herald«, dalje listi pod kontrolo lorda Beaverbrooka »Evening Standard« in »Daily Express«, »Manchester Guardian« in »Times«. Dnevnik znanega pobornika madžarskega revizionizma, Rothermeera, ki so vodili glavno akcijo proti tujcem, so pa začeli pisati prijazneje do zahtev držav osi. Več politikov, tudi iz konservativnih krogov, je zagovornikov javnega mnenja, med njimi je posebno znan vojvoda od Devonshirea.

Jeklene mreže na krovu vojne ladje

Londonski radio je javil, da uporablja angleška vojna mornarica uspešno sredstvo proti zračnim napadom. Ladje, ki spremljajo konvoje, imajo nad krovom razpete močne jeklene mreže, posebno one, ki stražijo plovbo transportnih ladij v Rokavskem prelivu. Sovražna letala ne morejo blizu, z višine so pa zadeti ki zelo redki. V času, ko bo Kanal vedno bolj zavil v meglo, bo možnost zadetkov z večjih višin še manjša.

Malaria pustoši po mnogih krajih Anatolije v Mali Aziji. Turške oblasti so uvedle stroge ukrepe za zatiranje bolezn.

»Mrtvec« je pokopal svojega zdravnika

Tragikomičen slučaj se je primeril v vasi Dolnji pri Varšavi. Kmet Josip Kozlovski se je nenadoma zrušil in obležal. Privatni zdravnik je ugotovil smrt in moža so položili na mrtvaški oder.

Po starem običaju je mrtveca stražil neki sorodnik. Na mah je opazil, kako Kozlovski odpira oči. V strahu je pobegnil iz mrtviške sobe in poklical sosedje. Ko so ti prišli, so našli »mrtveca« Kozlovskega pri mizi, kjer se je mastil s klobasami. Takoj so uganili, da ne gre

za »vampirja«, nego je mož le na videz mrtev ležal dva dni v krsti.

Kozlovski se je z več kmeti napotil k zdravniku, da mu osebno dokaže njegovo zmoto. Ko je zdravnik zagledal kmeta, za katerega je vedel, da leži na mrtvaškem odru, se je tako ustrašil, da ga je zadela kap. Na pogrebu je nosil mrtvaški križ sam Kozlovski. Križ je bil namenjen njemu, zdaj je bilo treba samo namesto njegovega napisati zdravnikovo ime.

Tajinstveni sestanek

Mnogi zamude ugodne prilike, Peter še ni nobene.

— Danes je lepo vreme!
— Zelo lepo je!
— Upajmo, da bo nekaj časa trajalo.
— Nadejajmo se!

Dama je sedela v drevoredu kopaljšča in se smehljala. Ljubezljivo je opazovala mladega kavalirja pred seboj, ki je kar gorel od ognja.

— Ali bi se morda lahko...
— Prosim?
— Ali bi se lahko videli zvečer?
— Prav rada.
— Na sestanku?
— Prišla bom.
— Krasno!
Peter je pristopil bliže.

— Tako lepa ste, tako krasna, milostiva gospa!
— Tako? No, to se lepo sliši!
— Kaj nisem... na, kaj nisem tudi jaz v vaših očeh primeren kavalir?
— O, prosim, zelo ste prikupni.
Petrovo lice je zasijalo od radosti.

— To bo danes krasen večer!
— Prav res.
— Ali se tudi vi veselite?

— Zelo se veselim!
Peter je postal zaradi tako naglega uspeha nekam nesiguren.

— Samo nekaj mi ni povsem jasno, ne razumite me, prosim vas, napačno. Preveč gladko nama gre od rok, da sploh ni zaprek...
Dama se je smehljala.

— Ah, vi bi radi mene šele osvojili?
— Da, tako je!
— Kaj vam otežkočam zadevo s tem, da vam jo olajšujem?
— Če ne boste hudi, da, tako je.
Dama je nenadoma resno pogledala Petra.

— Vas mi je prinesla usoda!
— Ah?
— Vedela sem, da vas bom nekoč spoznala!
Petru je postajala zadeva vedno bolj čudna.

— Milostiva gospa, pa vendar nimate pre-roških prividov?
— Da, tako je!
— Pa kako?
— Čitam iz rok.
— Tedaj prosim...
Peter ji je pomolil roko.

— Morda kaj veste o meni?
— Seveda, de gospa, in začne čitati iz črt Petrove dlani. — Inženir ste, 24 let star, neporočen. Stanujete v Ljubljani.
— Točno tako je, milostiva gospa.
— Imate tri brate in sestre. Vaš oče je tovarnar. Z njim se razumete, skoro boste prevzeli upravo podjetja.
— To je strašno!
Dama je tajinstveno nadaljevala:
— Vidim še več. Zaljubljeni ste. Vaša zaročenka je plavalaska, zelo lepa. Ni še stara 20 let. Spoznali ste jo pred dvema letoma, ko je bila z očetom v Dubrovniku. Njene matere še niste videli.
Peter je postal razburjen.

— To meji že na čarovništvo!
— Oče vaše zaročenke je zdravnik. Živi v Zagrebu.
— Da, da. In mati?
— Matere ni v Zagrebu.
Peter se je oddahnil.

— Milostiva gospa, vendar nekaj ni prav. Ne veste vsega! Mati moje zaročenke je prav tako v Zagrebu.
— Matere ni v Zagrebu!
— Kje pa je potem?
Gospa se je nasmehnila:
— Evo je pred vami! Jaz sem njena mati!

Praktična naprava, ki bi tudi pri nas bila marsikje potrebna:
— Boš videl, kako hitro bo natakark tu!

17. nacionalni šahovski turnir v Celju

7. KOLO JE BILO ODIGRANO V ZDRAVILIŠČU DOBRNI

Celjski šahovski klub kot prireditelj nacionalnega turnirja je pripravil ob vsestranskem razumevanju in podpori zdraviliških uprav gostovanj v Dobrni in Rogiški Slatini. Tako je bilo včeraj odigrano v Dobrni 7. kolo turnirja, dočim bo gostovanje v Rog. Slatini še sledilo. Sahisti so se že zjutraj odpravili v Dobrno, kjer je bila pred pričetkom igre prirejena zakuska. Po končanem kolu pa so bili igralci na kosilu gostje zdraviliške uprave. Ob tej priliki je ravnatelj zdravilišča dr. Šterčič čestital Celjskemu šahovskemu klubu k jubileju, poudarjajoč, kako je šah velikega kulturnega pomena. Za gostoljubnost se je zahvalil predsednik prof. Grašar, ki mu tudi izprave šahovskega saveza pa je spregovoril urednik in mojster Ozren Nedeljkovič. Svečanemu kosilu kakor tudi šahovskim bitkam je ves čas prisostvoval podban dr. Majcen.

Prizor s celjskega šahovskega turnirja. V zadnji vrsti od leve proti desni Beogradčan Vasilije MEDAN, Celjan prof. Jože GRAŠER in Ljubljčan Ivan MAREK, v prvi vrsti pa je prof. iz Zagreba Ivo JERMANA, ko pravkar na svojstven način fiksira šahovnico in figure.

Retijevem sistemu sta Savić in Mišura kmalu zavila v končnico, kjer je imel Savić kmala več. Nadaljeval pa ni najboljšo, tako da je Mišura izenačil ter bo prekinjena partija verjetno končala remis. — Marek je v Retijevi otvoritvi žrtvoval proti Drašiću damo za trdnjavo in lahko figuro, misleč da bo izsilil ugodnejšo pozicijo. V resnici pa je zašel v slabšo, vendar pa se ni izgubljen. V prekinjeni poziciji ima nekaj izgledov na remis. — Pavlovič in Berner sta pripeljala svojo Siciljanko do končnice, ki je bila prekinjena v silno kritični poziciji. Pavlovič sicer grozi s prodirajočim kmetom na e liniji, vendar pa bo verjetno odločila Bernerjeva materialna premoč. — Prekinjena je bila tudi Skandinavka partija Gottlieb-Medan, v kateri ima Medan precej prednosti ter bo v nadaljevanju zmagal, če ne bo zapravil prednosti kot v partiji proti prof. Grašerju.

*

117. Španska partija

(7. kolo v Dobrni 16. avg. 1940)

Beli: Jože Sorli Črni: Ivo Popovič

1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lb5, a6 4. La4, Sf6 5. 0-0, h5 6. Lb3, Le7 7. Te1, d6 8. e3, Sa5 9. Le2, c5 10. d4, cxd4 11. exd4, De7 12. h3, 0-0 13. Sc3, Sc4 14. b3, Sb6 15. Lb2, Lb7 16. Tac1, Tac8 17. dxe5, dxe5 18. Sd5, Sbd5 19. exd5, Dd7 20. Te5, Lxd5 21. Sd4, g6 22. Dd2, Tfd8 23. Txe7, Dxe7 24. Sf5, De6 25. Dh6 in črni preda, ker nima zadostne obrambe proti skorajšnjemu matu.

Drobne novice

o Grajski kino v Soboti predvaja od osbote do torka veseli film »Veseli poročnik« in film iz divjega zapada »Izdajalec prerije«. o Središče. Tombola, ki so jo požarniki priredili na Veliki Smarni, se je, kakor je to že navada v Središču, prav dobro obnesla. Bilo je 12 lepih »tombol«, 1. 2000 din, 2. 1000 din, dalje 3 kolesa, 5 sodov itd. Prvo »tombolo« si je pripobila gdč. Stefika Šovič iz Hermanec. Po tomboli se je razvila na trgu živahna ljudska veselica, ki je ob godbi in petju trajala v pozne nočne ure.

Mariborske vesti

m S hleva je padel v Framu 76 letni preužitkar Anton Černec ter si poškodoval hrbtenico. Zdravi se v tukajšnji bolnišnici. m Napredovali so v profesorski službi: Bunc Stanislav, prof. I. real. gimn. v Mariboru, Vučetič Ladislav, prof. I. real. gimn. v Mariboru, Dobrovolj Franc, prof. klasične gimn. v Mariboru, Zgur Adela, prof. I. real. gimn. v Mariboru, Lapuh Stanko, prof. klasične gimn. v Mariboru, Medved Josip, prof. I. real. gimn. v Mariboru, Onič Slavka, prof. klas. gimn. v Mariboru, Onič Franc, prof. II. real. gimn. v Mariboru, Petkovšek Viktor, prof. I. real. gimn. v Mariboru, Rudolf Branko, prof. II. real. gimn. v Mariboru, Tominc Marija, prof. I. real. gimn. v Mariboru. m Napad v stanovanju. V sredo je bil v svojem stanovanju v Krpanovi ulici v Studenih brez vzroka napaden delavec Peter Trbos. Napadalec mu je poškodoval obraz in roko. m Čigav je otrok? Pri železniškem mostu na Pobreški cesti so včeraj popoldne našli okoli 5 let starega dečka, ki ni vedel povedati, kako se piše in kje je doma. Oddali so ga v Mestni mladinski dom. m Pri večerajšnji raciji je policija prejela samo 5 potepuhov, kar je redek primer v mariborskem policijski kroniki. m Nesreča pri mlatičnem stroju. V tukajšnji bolnišnici so pripeljali 30 letnega hlapca Friderika Brumca iz Spodnje Breznice pri Poljčanah, ki mu je mlatični stroj odrezal levo v zapestju.

Sport

Plavalke MKP povabljene v Ljubljano

Prvenstvo Slovenske plavalne zveze je za nami. Nihče ni pričakoval od članov MKP toliko borbenosti in odpornosti, najmanj pa od deklet, ki so posebno ugodno iznenadila. Če bodo klubu priskočili na pomoč merodajni čimtelji ter mu za drugo leto z gmotno podporo omogočili trenerja, ob sklepu sezone gotovo ne bomo imeli samo dve podzvezini prvakinja, temveč v Mariboru bo ostalo več naslovov, med njimi tudi morda kakšno državno prvenstvo.

Na podlagi uspeha na prvenstvu SPZ je Ilirija povabila ekipo članic MKP na gostovanje v Ljubljano za petek, 23. avg. kjer bodo nastopile v dvoboju proti II. gar-

nituri SK Ilirije. MKP pričakuje, da bodo njegove članice v Ljubljani ponovile mariborske uspehe.

DRUGI DVOBOJ BO NA OTOKU MED MURO IN MPK

Dan popreje, 22. avgusta, s pričetkom ob pol 15. bo na otoku srečanje moške garniture MPK s plavalci SK Mure iz Murske Sobotice. Na sporedu so sledeče discipline: 400 m prosto, 100 m prosto, 100 m hrbtno, 100 m prsno, stafeta 3x100 m mešano in 5x50 m prosto. Spored bo zaključila tekma v waterpolu. Posebne vstopnine k tekmovanju ne bo!

Teniški dvoboj Maribor-Železničar

V slučaju lepega vremena se bo odigral v nedeljo, 18. avg. s pričetkom ob pol 9. dopoldne na teniških igriščih SK Železničarja dvoboj Maribor-Železničar, ki je bil zadnjič radi blejskega turnirja preložen. Spored turnirja obsega 6 singlov ter 3 double. Po zadnjih uspehih mariborskih teniških igralcev se je zanimanje za teniški sport v Mariboru precej dvignilo ter pričakujejo prireditelji številen obisk.

JUNIORJI ZSK HERMESA V MARIBORU

SK Železničar je za jutrišnjo nedeljo povabil v Maribor jako dobro juniorsko enajstoročje ljubljanskega ZSK Hermesa, ki se bo ob 17.30 srečala z juniorji SK Železničarja v prijateljski tekmi. Hermežani v letošnjem prvenstvu niso izgubili niti ene tekme. V predgri ob 16. bodo nastopili subjuniorji ISSK Maribora in SK Železničarja.

MARIJA PL. REISNER NASTOPI JUTRI NA TEZNEM

V Maribor je prispela s svojimi konji znana jahalka gdč. Marija pl. Reisner iz Zagreba. Nastopila bo jutri v okviru ja-

halnih preponskih dirk na Tezmem pri Mariboru. Za jutrišnje kasaške in jahalne dirke na Tezmem je opažati rastoče zanimanje ter je pričakovati, da bodo gledalci doživeli dober konjski sport. Začetek ob 14. uri.

s Rekord Betke Babičeve verificiran. Upravni odbor JSS v Zagreku je na svoji seji 30. julija priznal rekord v teku na 800 m, ki ga je postavila Mariborčanka Betka Babičeva, članica SK Železničarja, s časom 2:38.4. Pripominjamo, da je bilo naknadno ugotovljeno, da je bila proga dejansko 6 m daljša nego 800 m, tako da bi bil pri točno izmerjeni proggi rezultat še za malenkost boljši.

s SK Železničar, atletski odsek. Članski sestanek bo v ponedeljek, 19. avgusta, za članice ob 17. za člane ob 18. Točno!

s Motoklub »Pohorje« bo imel svoj letni občini zbor v soboto, 24. avgusta, ob 20. v »Mariborskem dvoru« z običajnim dnevnim redom.

o Preko 6000 dinarjev škode so povzročili neznan vlomilci trgovcu Igorju Guzelju v Skofji Loki. Odnegli so mu predvsem cigarete, dalje znamke, nalivna peresa in čokolado. Balantova hiša, kakor jo imenujejo po domače, je vobče pogosto pozorišče vlovov. Orožniki so storilec že na sledi.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 10.—. Družbe, predvsem v ženskih oglasih, ki so se vključile v te oglase, imajo dnevno določeno ceno. Debelo tiskane besede se računajo dvojnino. Oglasi davek za enkratno obnovo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga le vpslati v listu skupaj z naročilom ali pa po poštni poizvedbi na čekovni račun št. 11.409.—. Za vse oismene odgovore glede malih oglasov se mora orložititi znakma za 3 din.

Advertisements section containing various notices and services. Includes: 'KAM, KJE?' (Where, how?), 'VINOTOČ' (Wine shop), 'ČEVLJARSKEGA POMOČNIKA' (Shoemaker's assistant), 'SLUŽBO DOBI' (Job service), 'SLUŽBINJA' (Maid), 'MIZARJI' (Carpenter), 'SLUŽBO IŠČE' (Job search), 'TRGOVSKA SOTRUDNICA' (Sales assistant), 'PISARNISKA MOČ' (Office work), 'SKLADIŠČNIKA' (Warehouse worker), 'KUJARICA' (Carpenter), 'TAPETNIŠKI POMOČNIK' (Tapestry assistant).

Advertisement for 'Lepa foto-kopije in povečave izdeluje' (Beautiful photo copies and enlargements made) by KANC.

Advertisement for 'VRTNI KONCERT' (Garden concert) at Mesto Maribor.

Advertisement for 'RESTAVRACIJA SLAVEC' (Restoration of Slavec) by Treml ribniki.

Advertisement for 'GODBENO DRUŠTVO ŽEL. DELAVCEV IN USLUŽBENCEV' (Railway workers' and service workers' guild).

Advertisement for 'PRINO KUJARICO' (Carpenter's work).

Advertisement for 'TAPETNIŠKI POMOČNIK' (Tapestry assistant).

Preselitev!

Preselitev!

»GENTLEMAN«

Krojaški atelje je svojo trgovino in delavnico preselil iz Cankarjeve ulice 1 v Cankarjevo ulico 6. — Imamo na zalogi v veliki izbiri angleško in drugo kvalitetno manufakturno blago po solidni ceni. — Za nadaljnjo naklonjenost se priporočata lastnika tvrdke **STUHEC & KOSI**

ona

kupuje
pletene obleke
po ugodnih
cenah v
razprodaji
v

konfekciji
greta
maribor
grajski trg

ENO- IN DVOVPREZNE VOZOVE

fravniško brano, plug, po-
hišstvo, verige, konjsko vpre-
go, težko nakovalo, električne
motorje in števe prodam.
Naslov v ogl. odd. »Večerni-
ka«. 6339-13

Dve decimalni in
KUHINJSKO TEHTNICO
pisalno mizo, šivalni stroj,
prodam. Vprašati: Pobrežje,
Aškerčeva 14 v trgovini
16572-13

FURNIR

vsakovrsten na zalogi po niz-
kih cenah pri **SAMSA BO-
RIS**, tovarna furnirja, Litija,
16534-13

STROJI

SIVALNI STROJ
»Singer«, dobro ohranjen,
prodam za din 800.—. Ussar,
Trubarjeva ul. 9. 16605-14

PISALNI STROJ
rabljen, kupim. Ponudbe na
ogl. odd. »Večernika« pod
»Portable.« 16607-14

GRADIVO

ZIDARSKO PODJETJE
Marko Stuhec, poobl. zidar-
ski mojster, Maribor, izvršu-
je vsa v stroko spadajoča de-
la. Informacije Ivanjokovi.
16642-15

7000 kg APNA
na prodaj. Hostojeva ul. 72.
Radvanje. 16644-15

POHIŠTVO-OPREMA

Proda se
NOVA SPALNICA
iz mehkega lesa. Naslov v
ogl. odd. »Večernika.«
16601-17

Kupim
RABLJENO SPALNICO
Vprašati Aleksandrova c. 79.
16617-17

SPALNICE. JEDILNICE. KU-
HINJE

vseh vrst v najmodernejših
lastnoročnih izdelavah dobite
v zalogi pohištva Aleksandro
va c. 48. 4311-1

MODERNE SPALNICE

iz vezanih plošč, kavkaški
oreh, emitirane in politirane,
dvo- in trodelne omare po-
ceni napredaj. Mizarstvo Kor-
lar, Koroška c. 114. 16562-17

POHIŠTVO!

Kar je resnica je resnica,
predvsem je treba znati, da
se pohištvo naroča edino pri
»Eika«, mazirstvu v Franči-
škanski 12, ker res ni vseeno
kje kupujete stanovanjsko
opremo, da zadovoljite celo
svojo družino. 16663-17

DVE RABLJENI SPALNICI
poceni napredaj. Poizve se
pri »Obnova«, F. Novak, Jur-
čičeva 6. 16631-17

ŽENSKI KOTIČEK

GOSPODINJE!

Nabavite si najnovejši, prakti-
čni patentirani brisalec za
umivanje in sušenje oken.
Cena z navodilom 40 din pri
Jugopatent, Ljubljana, Dvo-
rakova 8. Telefon 42-40. Pri
predplačilu na čekovni račun
št. 14.627 Vam pošljemo
poštne prosto. Sprejemmo
preprodajalce. 13544-18

ZENITBE - DOPISI

GOSPODIČNO
boljših staršev, staro do 22
let, katere bi mi pomagala s
30.000 din za ustanovitev
podjetja, iščem. Želim le re-
snega znanstva s sliko pod
»Bodoča rešiteljca.«
16533-19

GOSPODIČNA
želi znanja s starejšim gospo-
dom v svrhu gospodinjstva
ali žentive. Ponudbe na ogl.
odd. »Večernika« pod »Go-
spodinja.« 6480-19

OROŽNIK

29 let star, z gotovino 30 ti-
soč dinarjev, mesečna plača
1.400 din, išče zakonsko dru-
žico. Pojasnila daje »Nada«, Za-
greb, Jelačičev trg 10. Za in-
formacije pošljite 10 din.
16546-19

LOCENA SIVILJA

30 let stara, dota v gotovini
40.000 din, išče trgovca, obrt-
nika ali slično. Pojasnila da-
je »Nada«, Zagreb, Jelačičev
trg 10. Za informacije pošljite
10 din. 16547-19

ZENITVE IN MOZITVE!

Kapetan v pok., 55 l., pokoj-
nina din 2.300.—, kapetan v
pok., 55 l., pokojnina din
2.500.—, orožn. narednik, 44
let, orožn. podnarednik, 32 l.,
viš. poštni kontrolor, 42 let,
gospodična, 23 let, z doto din
100.000.—, vdova, 50 let, z
doto din 400.000.—. Ponudbe
z nakazilom din 10.— v znam-
kah na »Fidese«, Zagreb, Vla-
ška 66. 16552-19

ZELEZNIČARSKI URADNIK

38 let star, z gotovino 30 ti-
soč din, mesečna plača 2.000
din, išče zakonsko družico.
Pojasnila daje »Nada«, Za-
greb, Jelačičev trg 10. Za in-
formacije pošljite 10 din.
16548-19

GOSPODIČNA

26 let stara, z doto 70.000
din v gotovini, išče trgovca
ali slično. Pojasnila daje »Na-
da«, Zagreb, Jelačičev trg 10.
Za informacije pošljite 10
din. 16549-19

CARINSKI URADNIK

42 let star z mesečno plačo
2.500 din, išče zakonsko dru-
žico. Pojasnila daje »Nada«, Za-
greb, Jelačičev trg 10. Za in-
formacije pošljite 10 din.
16550-19

VDOVA

36 let stara, z doto 200.000
din v gotovini, išče moža. Po-
jasnila daje »Nada«, Zagreb,
Jelačičev trg 10. Za informa-
cije pošljite 10 din. 16551-19

GOSPODIČNA

želi starejšega gosp. kot taj-
nega prijatelja. Ponudbe na
ogl. odd. »Večernika« pod
»Stroga tajnost«. 16628-19

ZENITVE IN MOZITVE
boljših krogov posredujemo
strogo diskretno, točno in
uspešno. Najboljše obiteljske
zveze v meščanskih, trgov-
skih, industrijskih, uradniških
oficirskih, posebnih in ostalih
intelektualnih krogih. Infor-
mativne prospekte pošljimo
proti nakazilu 10.— din v
znakah — diskretno: »RE-
ZOR«, Zagreb, pošta 3.
16662-19

DOBRAVA

sprejela! 16645-19

GLASBILA

Proda se
RADIO-APARAT
po nizki ceni. Koseskega 15.
16581-20

POUK

**ENOLETNI TRG. XEČAJ
K O V A Č**
s pravico javnosti. Maribor,
Tyrševa 14. Vpisovanje dnev-
no. Najboljša in najcenejša
izobrazba za pisarniško služ-
bo. Preskrba službe zastoni.
4954-21

DIJAŠKI DOM KOČEVJE
sprejema gojence dijake za
leto 1940-41. Šolskoletna
oskrbina din 6000. Profesor-
sko nadzorstvo. Hišni red po-
ostren. 6437-21

**ENOLETNI TRGOVSKI TE-
ČAJ »HERMES«, MARIBOR,
ZRINJSKEGA TRG 1**
sprejema ustne in pismene
prijava dnevno. Prospekti
zastoni. Soliden strokovni
pouk! Pravica javnosti!
6012-21

ŠOLSKE KNJIGE

(rabljene) vzamem v proda-
jo in kupujem. Trgovina: A.
Franko, Maribor, vogal Val-
vazorjeve—Frankopanove.
16573-21

VOZILA

B. M. W. MOTORNO KOLO
s prikolico, 750 ccm v od-
ličnem stanju, prodam. Vpra-
šati pri poslovalnici »Večerni-
ka« v Celju 6238-22

Proda se osebni
AVTO »TATRA«
dobro ohranjen, 6-sedežen in
novograjna hiša, enonadr.,
skoraj popolnoma dograjena,
oboje v Mariboru. Zelo ugo-
dno. Pojasnila daje dr. Lavrič,
advokat v Slovenjgradcu.
16536-22

Globok, skoraj nov
OTROSKI VOZIČEK
se prod. Linhartova 12, de-
sno. 16594-22

MOTORNO KOLO
v odličnem stanju prodam
Franc Tišler, Negova, p.
Ivanjci. 16600-22

Ugodno na prodaj: Dobro
ohranjen
CHEVROLETT-AVTO
Sedan, 6-cilindrska petsedež-
na limuzina, 60 ks., moderna
linija, 2 rezervni kolesi in po-
tovalni kovček. Taksa za le-
to 1940 plačana. Vprašati: F.
Čepel, Rajčeva ul. 5, Maribor.
16613-22

Kupim 150—200 ccm
MOTORNO KOLO
malo rabljeno, novejši tip. —
Naslov: Grubelnik Edmund,
p. Ribnica, Pohorje. 16650-22

Kupim
ROČNI VOZ
Kosec Albin, Betnavska 47.
16639-22

PRIDELKI

Kupim vsako množino
JABOLK
po dnevni ceni Jakob Kunt-
ner, izvoz sadja, Maribor, Ko-
pitarjeva 12. 6486-23

IZGUBLJENO

Izgubila se je
ŠOFERSKA LEGITIMACIJA
in orožni list na ime Rečnik
Janko, Hoče. Najditelj dobi
nagrado! 16623-27

RAZNO

PONIKLANJE
pokromanje predmetov vseh
vrst dobro in poceni pri »Ru-
da«, Maribor, Trstenjakova
ulica 5. 6177-1

STROJEPISNA DELA
razmnoževanja, kopije načr-
tov, prevode najcenejše pri
Kovač-u, Maribor, Tyrševa
ul. 14. 4974-28

Moderna
izdelava
fotografij,
fotoamaterska
dela v
fotoateljehu

Japelj

ŠIRITE »VEČERNIK«!

KAJENJE SKODUJE
VAŠEMU ZDRAVJU

»NIKOTINOL« neškodljivo za-
nesljivo sredstvo odvadi v
2—3 tednih kajenja tudi naj-
strastnejše kadilce. Cena ve-
lika steklenica din 70.—, mala
din 60.— Po povzetju razpo-
šilja Jugopatent, Ljubljana,
Dvořakova 8. Sprejemmo
preprodajalce. 13542-1

HRASTOVA DRVA

mešana, cepanice in polena
10 vagonov, prodamo. Cena
za klaitro franko do hiše din
600.—, franko kolodvor din
550.—. Anton Birgmayr, Ma-
ribor, Aleksandrova 147/a. Na
ročila sprejema tudi špedicija
»Balkan«, tel. 23-75.
16575-28

DAMA

ki je v nedeljo zamenjala suk-
njo temnosivega kostuma v
gostilni Tscheligi v Maribo-
ru, naj jo istotam zamenja
za svojo. 16676-28

Zahvala

Za številne izraze sožalja ob teži izgubi naše nepozabne sestre in svaka

Neže in Ivana Cvetka

kakor tudi za številne vence in cvetje se toplo zahvalujemo vsem prijateljem in znan-
cem. Posebno se zahvalujemo g. dr. Lutmanu za lajšanje bolečin. Istotako se tudi zahva-
ljujemo kolesarskemu društvu »Pobrežje«, kakor tudi članom »Rdečega križa« in vsem,
ki so naše nepozabne spremljali na zadnji poti.

Maribor, Celje, Polnšak, Duisburg, Knittelfeld, 17. avgusta 1940.

Zalujoči ostali: družina Verzel, Jesenek in Cvetko.

Pofrtiga srca javljamo tužno vest, da nas je nepričakovano za vedno zapustil naš
nad vse ljubljeni brat, svak in stric, gospod

Ivan Štandeker

narednik

Nepozabni pokojnik bo prepeljan danes 17. avgusta 1940 iz Zagreba na Pesniški
dvor 1 ter se položi na mrtvaški oder.

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek, 19. avgusta 1940, ob pol 10. uri od
hiše žalosti k Sv. Marjeti ob Pesnici, kjer se bo brala maša zadušnica, nato pa ga polo-
žimo na župnem pokopališču k večnemu počitku.

Zagreb, Pesniški dvor, dne 17. avgusta 1940.

ROBERT STANDEKER
brat
ter ostalo sorodstvo

Kis za vlaganje

vložene kumarice, gobice ter razne delikatose v
veliki izbiri dobite najceneje v delikatesni trgovini

„Ida“ na Aleksandrovi 18

Naznanilo!

Cenjenemu občinstvu vljudno poročam, da
sem prevzel

modno krojaštvo

za civil in uniforme od gospoda SAJKO v
Mariboru, Frankopanova ulica 31. — Prosim
cenjeno občinstvo, da mi zaupa v solidno in
brezhibno izdelovanje v mojo stroko spada-
joče predmete po primernih cenah ter se pri-
poročam za cenjeni obisk.

Z odličnim spoštovanjem

SENICA IVAN, krojaški mojster.

POSOJILNICA NARODNI DOM

v Mariboru z.o.j. • najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru

REZERVE BLIZU DIN 12.000.000'—

Moški! Pri spolni slabosti (spolni impotenci) poizkusite hormonske pilule **HORMO-SEKS**

Dobivajo se v vseh lekarnah. 30 pilul din 84, 100 pilul din 217, 300 pilul din 560. — Zahtevajte samo prave in originalne Hormo-Seks pilule. Po pošti diskretno razpošilja: KR. DV. LEKARNA PRI SV. AREHU, Maribor. — Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij „VIS-VIT“, Zagreb, Langov trg 3. Ugl. reg. S. br. 5046-39.

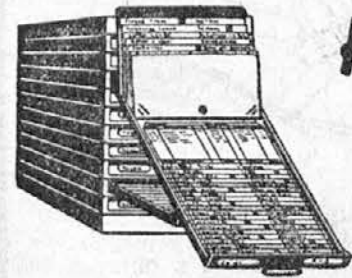
Najnovejši modeli Najnižje cene Ceniki franco

otroških vozičkov, dvokoles, in delov, šivalnih strojev, prevoznih tricikljev, pnevmatike pri

„TRIBUNA“ F. B. L., MARIBOR

Aleksandrova cesta 26 • LJUBLJANA, Karlovska c. 4

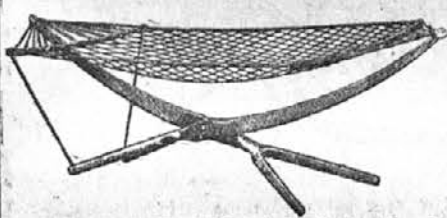

Kartoteka:

preglednosti
točnost
enostavnosti
zanesljivosti
in cenensosti

> Sofca < MARIBOR
Gregorčičeva 24 Tel. 25-10

Širite „Večernik“!

Odmor

Ni več potrebno iskati primerno drevo ali kole za privezanje viseče mrežnice, ker se po tej iznajdbi »odmor« lahko prenese na vsako mesto. Prospekte pošilja na zahtevo Dragutin Rastovski, Beograd, Vasina 18. tel. 30-829.

STAVBENI MATERIAL

APNO, CEMENT, POLJČANSKI PESEK
TER VES STAVBENI, MIZARSKI LES
Vam nudi najceneje trgovina

CILKA KRASER

Studenci, Kralja Petra c. 45

Continental

na ugodne mesečne obroke

IVAN LEGAT
Maribor, Vetrinjska ul. 30
Ljubljana, Prešernova ul. 4

Zbirajte odpadke

Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunje, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glaževino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah Arbelter, Dravska ul. 15. Tel. 26-23.

Zlato in srebro,

priljante, zastavljalne listke išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,
Maribor, Gosposka ulica 15

Oglašujte!

Maka-pecila

za gospode, dame in otroke
higienično v veliki izbiri
izdeluje tudi po meri poceni

„Luna“
Maribor, samo Glavni trg 24

Steznik

ki Vam bo dobro pristajal, samo iz specialne prvovrstne delavnice
Kocmut, Meljska c. 1

Ako

želite oglaševati,
po kličite telefon:

25-67

Večernikovi

mali oglasi imajo največji uspeh

prepričajte se

Za vroče dneve...

„Seta“
vlažki

pri potenju varulelo
noge, čevlje in nogavice

ZAHVALA

Globoko užaloščeni ob izgubi našega nad vse ljubljenelega soproga, očeta, brata, svaka in strica, gospoda

IVANA FLIEGERJA

se najiskreneje zahvaljujemo seniorju, gospodu Baronu za pred odprtim grohom izrečene, v srce segajoče tolažilne besede, kakor tudi Združenju brivcev, Društvu hišnih posestnikov in nameščencem za podarjene vence. Obenem iskrena hvala vsem, ki so pokojnika spremljali na njegovi zadnji poti.

Krčevina, Maribor.

Globoko užaloščena družina FLIEGER

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENIK

Prodaja v
Mariboru
V. Weixl
in sinova
Jurčičeva 8

Prikojevalci

(Herrichter)

so nujno potrebni tvornici čevljev Arambašič,
Beograd XIV. — Stalno delo po komadih.
— Plača dobra.

Zahvala

Vsem, ki so nam lajšali gorje ob izgubi našega ateka

dr. Josipa Kronvogla

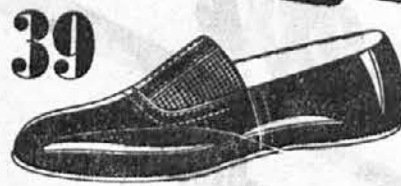
in ki so ga spremili na njegovo poslednje domovanje, naša najpri-
srčnejša zahvala.

ZALUJOČI OSTALI

PRVI KORAK

skozi šolska vrata v čevljih

Bata

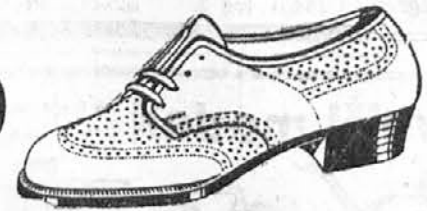
39

2404—61000

Elastični, kot pero lahki čevlji za telovadbo. Napravljeni iz tanke fine kože.

Otroški din 29.—
Ženski din 39.—
Moški din 49.—

99

0924—64658

Okusno izdelani dekliški čevlji iz boksa, z usnjenimi podplati. Pripravni za vsak štrapac.

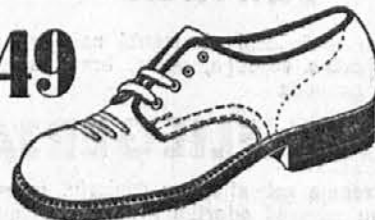
59

5461—44801

Otroški čevlji iz rjavega, mehkega usnja, široki in udobni. Podplati so iz usnja.

49

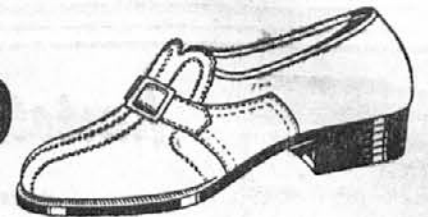

8222—48002

Evo dobrih čevljev za dečke, ki mnogo hodijo. Izdelani so iz močnega boksa, z neraztrgljivimi podplati.

Od štev. 27 do 30 din 49.—
Od štev. 30.5 do 34 din 59.—
Od štev. 34.5 do 39 din 69.—

129

0904—44759

Zelo lepi dekliški čevlji iz boksa in z okrasom preko narta.

59

5851—64806

Lakasti čevljički z usnjenimi vzdržljivimi podplati. Okusni in praktični.

Od štev. 19 do 26 din 59.—
Od štev. 27 do 30 din 79.—
Od štev. 30.5 do 34 din 99.—

69

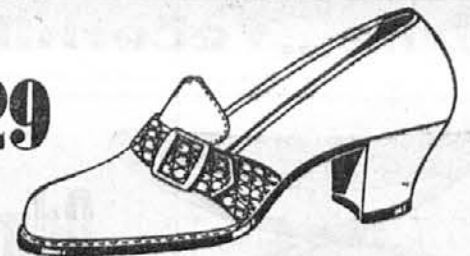

3762—64600

Visoki otroški čevlji iz masne kravine z močnimi usnjenimi podplati. Za šolarje najboljša obutev.

Od štev. 27 do 30 din 69.—
Od štev. 30.5 do 34 din 79.—
Od štev. 34.5 do 39 din 99.—

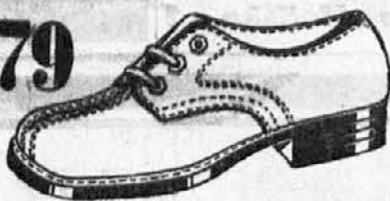
129

2605—96130

Moderni ženski čevlji iz finega telečjega boksa v modri barvi z okrasom preko narta in usnjenimi podplati.

79

6922—44609

Trajni otroški čevljički iz finega boksa z usnjenimi podplati in petami.

Od štev. 27 do 30 din 79.—
Od štev. 30.5 do 34 din 99.—
Od štev. 34.5 do 39 din 129.—

79

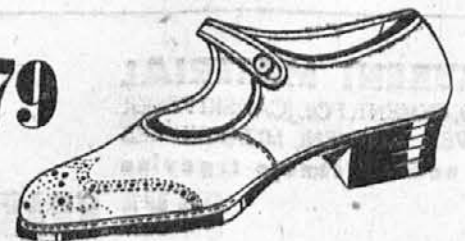

6962—44621

Vzdržljivi in močni čevljički za dečke iz boksa, z usnjenimi podplati in petami.

Od štev. 27 do 30 din 79.—
Od štev. 30.5 do 34 din 99.—
Od štev. 34.5 do 39 din 129.—

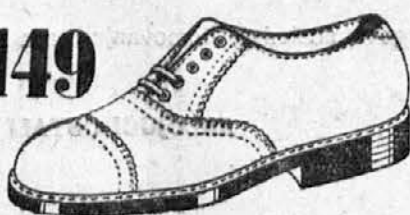
79

4444—44603

Praktični in močni dekliški čevlji na zaponko iz boksa z usnjenimi podplati in petami.

149

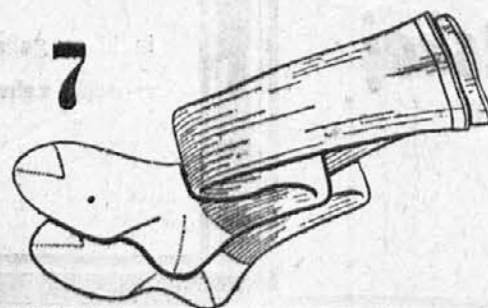

1934—44646

Zelo močni deški čevlji iz boksa s širokimi petami in šivanimi podplati.

Od štev. 34 do 39 din 149.—

7

»NESTASKO«

Din 7.—, 8.—, 9.—, 10.—. Močne bombažne nogavice za šolarje.

199

9929—64629

Elegantni moški čevlji iz finega črnega in rjavega boksa, s kožnimi na zunaj šivanimi podplati in petami.